

Kristiina Niemi

SOSIAALINEN MEDIA JA NUORISOTYÖ

Nuorisotyöntekijän rooli sosiaalisessa mediassa

Opinnäytetyö

CENTRIA AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

Syyskuu 2013

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö	Aika	Tekijä
Humanistinen ja kasvatusala, Ylivieskan yksikkö	Syyskuu 2013	Kristiina Niemi
Koulutusohjelma		
Kansalaistoiminta ja nuorisotyö		
Työn nimi		
SOSIAALINEN MEDIA JA NUORISOTYÖ. Nuorisotyöntekijän rooli sosiaalisessa mediassa.		
Työn ohjaaja		Sivumäärä
KT Reetta Leppälä		42 + 8
Työelämäohjaaja		
KT Reetta Leppälä		
<p>Tutkimus aiheesta sosiaalinen media ja nuorisotyö toteutettiin Centria ammattikorkeakoulun toimeksiannosta. Tutkimuksessa selvitettiin, onko sosiaalinen media osa nuorisotyötä, mitkä ovat keskeisimmät tavoittamisen keinot sosiaalisessa mediassa ja millaisia velvollisuuksia verkkotyössä toimivalla nuorisotyöntekijällä on. Apuna käytettiin Future School Research – hankkeen puitteissa tehtyä kyselyä. Tutkimuksessa havaittiin työntekijöiden koulutuksen ja kokemuksen olevan oleellisin tekijä liitettäessä sosiaalista mediaa osaksi nuorisotyön kenttää. Nuorisotyöntekijän tulee tuntea verkkotyövälineensä jotta voisi olla nuorten tavoitettavissa. Verkossa nuorisotyöntekijän havaittiin kantavan vastuuta nuorten medialukutaidosta ja hyvinvoinnista sekä omista oikeuksistaan ja työssä jaksamisesta.</p>		
Asiasana		
Kyselytutkimus. Medialukutaito. Nuorisotyö. Sosiaalinen media.		

ABSTRACT

CENTRIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES Humanities and Education, Ylivieska	Date September 2013	Author Kristiina Niemi
Degree programme Civic Activity and Youth Work		
Name of thesis SOCIAL MEDIA AND YOUTH WORK. A Youth workers role in social media.		
Instructor Ed.D Reetta Leppälä	Pages 42 + 8	
Supervisor Ed.D Reetta Leppälä		
<p>This study about social media and youth work was commissioned by Centria University of Applied Sciences. The focus was on social media, media literacy of children and youth along with challenges faced by youth work in networking. The objective was to find out if social media is part of youth work. In addition, the aim was to find out what the essential means of reaching the youth through social media are and what responsibilities the networking youth worker has. A questionnaire by Future Research School-project was used as an aid in the research. The educational level and the amount of experience were found out to be the most essential parts when social media was included as a part of youth work. A Youth worker needs to know the networking tools to be reachable for the youth. It was also found out that the youth workers took responsibility of the media literacy of the youth and also their well-being as well as their own rights and coping with work stress.</p>		
Key words Media literacy. Social media. Survey. Youth work.		

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 SOSIAALINEN MEDIA	2
2.1 Keskeisiä käsitteitä	2
2.2 Sosiaalisen median sisällöt.....	4
3 MEDIALUKUTAITO	6
3.1 Lapset ja nuoret median käyttäjinä	7
3.2 Kodin merkitys mediakasvattajana	9
3.3 Haasteita ja huomioita mediakasvatuksessa.....	10
4 NUORISOTYÖN NÄKÖKULMIA SOSIAALISEEN MEDIAAN	12
4.1 Verkkonuorisotyö ammatti-identiteetin osana.....	13
4.1.1 Yhteydenottajan oikeudet ja velvollisuudet.....	15
4.1.2 Verkossa toimivan ohjaajan oikeudet ja velvollisuudet.....	15
4.2 Verkkonuorisotyö etsivän työn välineenä.....	16
4.3 Kirkon suhde verkkonuorisotyöhön	17
5 TUTKIMUSONGELMAT JA – MENETELMÄ	21
5.1 Tutkimusongelmat	21
5.2 Tutkimusmenetelmän valinta	22
5.3 Future School Research - hanke	24
6 TUTKIMUSTULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET	26
6.1 Kyselyn keskeisimmät tulokset.....	26
6.2 Onko sosiaalinen media osa nuorisotyötä?	31
6.3 Mitkä ovat keskeisimmät tavoittamisen keinot sosiaalisessa mediassa?.....	32
6.4 Millaista on nuorisotyöntekijän verkkovastuu?	34
6.5 Huomisen haasteet ja mahdollisuudet.....	35
7 POHDINTA	37
LÄHTEET	39

LIITTEET

1 JOHDANTO

Nuoret toimivat verkossa, mutta missä toimii nuorisotyö? Nuorisotyö niin seurakunnissa kuin kunnissa on perinteisesti määritelty rinnalla kulkevaksi työksi, jossa pyritään olemaan siellä, missä ovat ihmisetkin. Sosiaalisen elämän siirryttyä suurelta osin verkkoon, on ajankohtaista selvittää missä nuorisotyö on nyt. Onkin oleellista selvittää, kohtaavatko nuoret työntekijän ja kohtaavatko tarpeet palveluja.

Internet on luonnollinen ja vuorovaikutteinen osa arkeamme. Ihmissuhteet, työkontaktit ja tieto sekä uutiset ja viihde tavoittavat meidät internetin kautta, näin ollen myös sosiaaliset kontaktit ovat pitkälti siirtyneet verkkoon. Sosiaalinen media on nykyisin monelle ihmiselle väylä toimia, ei pelkästään yksityishenkilönä vapaa-ajalla vaan myös työssä ja yhteiskunnan osana. Samalla sosiaalinen media vie kuitenkin yhä suuremman osan ajastamme.

Omassa tutkimuksessani käsittelin erityisesti sitä, millainen asema sosiaalisella medially on tämän päivän nuorisotyössä. Keskityin nuorisotyöntekijän rooliin toimijana sosiaalisessa mediassa ja kävin läpi sitä, miten nuorisotyö voi tavoittaa ja olla tavoitettavissa verkossa. Tutkin nuorten ja aikuisten toisistaan poikkeavia medialukutaitoja ja verkkokäyttötapoja. Lisäksi pohdin, millaista on nuorisotyöntekijän vastuu verkkotyössä. Tutkimukseni lähdemateriaaliksi sain käyttööni Future School Research -hankkeen puitteissa toteutetun kyselyn, jossa kartoitettiin nuorisotyöntekijöiden verkkokäyttötapoja (LIITE 1).

2 SOSIAALINEN MEDIA

Sosiaalinen media voidaan nähdä yläkäsitteenä, joka pitää sisällään monta erilaisista sisältöä ja palvelua. Perinteinen media rakentuu pohjalle, jossa suhteellisen pieni joukko toimittajia kertoo suurelle yleisölle asioita. Sosiaalinen media puolestaan perustuu sille, että käyttäjä sekä tuottaa että vastaanottaa sisältöjä. Tämänäyttöinen toiminta muodostaa erilaisia verkostoja. Tämän kaiken puolestaan mahdollistaa mediateknologia, joka luo sosiaaliselle medialle sen käytännön puitteet.

Nykyään sosiaalisesta mediasta on tullut yhä luontevampi osa ihmisten elämää. Sosiaalista mediaa voidaan pitää muun kanssakäymisen jatkeena, ei enää niinkään erillisenä elämän osa-alueena. Reaalimaailman rinnalla toimii verkkomaailma, jossa yhtäläillä solmitaan sosiaalisia suhteita ja toimitaan yhteiskunnan osana (Nurmi 2011, 17). Sosiaalinen media ei kuitenkaan tarkoita pelkästään oman sosiaalisen ympyrän sisällä toimimista vaan käyttäjä voi viestiä lähes rajattomasti erilaisten ryhmien ja yksilöiden kanssa. Mukana kulkeva teknologia mahdollistaa saavutettavuuden ja osallistumisen sekä ajasta, paikasta että etäisyyksistä riippumatta. Internet voidaan nähdä sosiaalisen elämän jatkeena, jossa reaalimaailman suhteet jatkuvat verkossa ja verkossa muodostuneet suhteet reaalimaailmassa. (Joensuu 2011, 15).

2.1 Keskeisiä käsitteitä

Avatar tarkoittaa virtuaalimaailmoissa käytettävää hahmoa. (Sanastokeskus TSK ry 2010.)

Add-on tarkoittaa lisäosaa, useimmiten termillä viitataan sosiaalisen median liitännäissovelluksiin. (Sanastokeskus TSK ry 2010.)

Blogi on verkkosivu, joihin yksi tai useampi kirjoittaja tuottaa tekstiä, kuvia, videokuvaa tai äänitiedostoja valitsemastaan aiheesta. (Sanastokeskus TSK ry 2010.)

Diginatiivi on digitaalisen maailman alkuasukas, joka hallitsee teknisten laitteiden käytön. (Kiilakoski 2010.)

Facebook on tällä hetkellä tunnetuin ja laajin verkosto- eli yhteisöpalvelu joka sisältää runsaasti erilaisia sovelluksia. (Sanastokeskus TSK ry 2010.)

Flickr on kuvien jakoon tarkoitettu yhteisöpalvelusivusto. (Sanastokeskus TSK ry 2010.)

Foorumi tarkoittaa keskustelupalstaa. (Sanastokeskus TSK ry 2010.)

HabboHotel on kotimainen lapsille ja nuorille kohdistettu virtuaalimaailma. (Sanastokeskus TSK ry 2010.)

LinkedIn on ammattilaisille tarkoitettu verkosto- eli yhteisöpalvelu. (Sanastokeskus TSK ry 2010.)

Netiketti tarkoittaa netin käytön etikettiä. (Suomen internetopas 2013.)

Podcast on tilauspohjainen, verkossa julkaistu äänitiedosto. (Sanastokeskus TSK ry 2010.)

Portaali on verkkopalvelu, joka omien sisältöjensä lisäksi tarjoaa pääsyn useisiin muihin verkkopalveluihin. (Sanastokeskus TSK ry 2010.)

RockYou on tunnettu sosiaalisen median lisäosien (add-on) tuottaja. (Sanastokeskus TSK ry 2010.)

SecondLife on maailmanlaajuisesti käytetty virtuaalimaailma. (Sanastokeskus TSK ry 2010.)

Twitter on lyhyisiin blogityyppisiin päivityksiin perustuva verkkopalvelu. (Sanastokeskus TSK ry 2010.)

Wiki tarkoittaa palvelua, jossa käyttäjä voi kirjautumatta tuottaa tai päivittää olemassa olevaa sisältöä. (Sanastokeskus TSK ry 2010.)

Wikipedia on wikeihin perustuva verkkosanakirja. (Sanastokeskus TSK ry 2010.)

YouTube on videoiden jakamiseen tarkoitettu yhteisöpalvelusivusto. (Sanastokeskus TSK ry 2010.)

2.2 Sosiaalisen median sisällöt

Sosiaalisen median sisällöt voidaan karkeasti jaotella seuraavanlaisiin kategorioihin: sisällön luonti ja julkaisu, sisällön jakaminen, sosiaaliset verkostopalvelut, yhteisöllinen tuottaminen, virtuaalimaailmat ja add-ons (Aarreniemi-Jokipelto 2011, 32). Kuitenkin, kuten sosiaalisen median luonteeseen kuuluu, jokainen näistä kategorioista voi pitää sisällään toisen kategorian piirteitä ja sovelluksia. Tunnetuimmat sisällön luonnin ja julkaisun kanavat ovat blogeja ja podcasteja. Blogien kautta tuotetaan enimmäkseen tekstiä ja kuvia. Podcastit ovat verkossa julkaistuja äänitiedostoja. Eniten käytettyjä sisällön jakamisen kanavia ovat esimerkiksi YouTube ja Flickr. YouTube on videoiden ja Flickr on kuvien jakoon tarkoitettu yhteisöpalvelusivusto. Näitä sivustoja käytetään sekä itse tuotetun materiaalin julkaisemiseen että pitkälti mainontaan ja poliittiseen vaikuttamiseen. (Sanastokeskus TSK ry 2010.)

Verkosto- eli yhteisöpalvelut tarjoavat mahdollisuuden luoda oma käyttäjäprofiili, verkostoitua muiden käyttäjien kanssa sekä käyttää erilaisia oheistoimintoja. Yhteisöpalveluista ehdottomasti tunnetuin ja käytetyin esimerkki on Facebook, työ-

elämän vastaava, ammattilaisten verkostoitumiseen tarkoitettu sivusto on LinkedIn. Näitä yhteisöpalveluita käytetään ensisijaisesti omalla nimellä. Myös joidenkin harrastusten ympärille on kehittynyt omia yhteisöpalveluitaan, joissa käyttäjä toimii useimmin nimimerkillä. Yhteisöllisen tuottamisen tunnetuin esimerkki on Wikipedia, verkkosanakirja, joka perustuu wiki-tekniikkaan. Wikit yleisesti tarkoittavat palvelua, johon käyttäjät voivat kirjautumatta tuottaa tai päivittää olemassa olevaa sisältöä. Wiki-tekniikkaan perustuvia sivustoja käytetään erityisesti koottaessa tekstisisältöjä usean käyttäjän toimesta. (Sanastokeskus TSK ry 2010.)

Virtuaalimaailmat ovat virtuaalitodellisuuteen perustuvia ympäristöjä, joissa käyttäjä toimii luomalla oman käyttäjätilin ja hahmon, avataren. Monet tietokonepelit perustuvat virtuaalimaailman konseptiin. Virtuaalimaailmoissa voivat toimia myös erilaiset yhteisöt ja yritykset. Tunnetuimpia virtuaalimaailmoja ovat SecondLife sekä kotimainen HabboHotel. Add-on kääntyy suomeksi lisäosaksi, lähinnä tällä termillä viitataan sosiaalisen median liitännäissovelluksiin, joita ovat esimerkiksi pelit tai mediasovellukset. Esimerkiksi RockYou on tunnettu lisäosien tuottaja. (Sanastokeskus TSK ry. 2010)

3 MEDIALUKUTAITO

Sosiaalinen media on paitsi alusta tietojen ja kokemusten jakamiseen, myös toimintaympäristö, jossa jokaisen käyttäjän on mahdollista ottaa joko aktiivinen, sisältöä tuottava ja keskusteleva tai sivusta seuraava rooli. Sosiaalinen media mahdollistaa nopean tietojen välityksen ja tavoittaa tehokkaasti suuria määriä ihmisiä. Nämä ominaisuudet tuovat mukanaan paljon etuja, mutta myös haittoja ja väärinkäytön mahdollisuuksia, jotka on hyvä tiedostaa sosiaalista mediaa käytettäessä. Verkon sisältämä tietovirta edellyttää käyttäjältään verkko-osaamista, sillä kokonaisuuksien kasvaessa niitä ei voi hallita yksin (Brauer & Venäläinen 2011, 54).

Diginatiivien sukupolvi hallitsee erilaisten multimedialaitteiden sekä sovellusten käytön, mutta tutkittua tietoa nuorten ja lasten kyvystä käsitellä eri medioista saatua tietotulvaa ei vielä tunneta. On kuitenkin otettava huomioon, että sosiaalisessa mediassa tapahtuva oppiminen ja oppimisprosessit vaativat aikaa ja harjoittelua, yhtäläillä kuin perinteiden oppiminen koulumaailmassa. (Tervo-Hiltula 2011, 216.) Yhteiskunta, joka elää ja toimii median kautta, vaatii yksilöiltä erilaisia elämänhallinnan taitoja kuin ennen. On sekä ymmärrettävä oman yksityisyyden suojaamisen merkitys että hallittava netiketti, netin käytön etiketti. Eri mediaympäristöt pitävät sisällään erilaisia käyttäytymissääntöjä ja käyttäjältä vaaditaan omaa tietotaitoa siinä, miten missäkin ympäristössä tulee toimia. Mediataitoja voidaankin pitää tämän ajan kansalaistaitoina.

Tietoverkoissa toimiminen tuo mukanaan uudentyypin vapauden, sillä käyttäjä eivät sido esimerkiksi sukupuoli tai ikä. Verkko tarjoaa mahdollisuuden olla joku muu, eikä anonyymi keskustelukumppani välttämättä ole sitä, mitä sanoo olevansa. Keskustelukumppanin kuva voi olla lainattu ja nimi keksitty, näin ollen vaaditaankin harjaantumista ja tiettyä varovaisuutta, jotta käyttäjä voi toimia ver-

kossa turvallisesti. Medialukutaidon omaksuminen on jatkuva kehittymisen prosessi niin kotona, koulussa kuin nuorisotyössäkin, sillä teknologia ja sosiaalisen median sisällöt muuttuvat ja kehittyvät koko ajan. Yhteiskunnan eri alueet, koulutoimesta harrastuksiin ja ostosten tekemisestä poliittiseen vaikuttamiseen toimivat jatkuvasti enemmän erilaisissa medioissa. Tämän vuoksi onkin syytä omaksua mediakasvatus osaksi kasvatustyötä ja arkea, jotta medialukutaito voi kehittyä nuoren kasvaessa. Teknisten sovellusten käyttäminen, sisällön tuottaminen ja jakaminen sekä mediakritiikki ovat jatkuvan kehittymisen prosesseja, jotka tulevat luontevaksi osaksi arkea vain mikäli niiden käyttöä pääsee harjoittelemaan.

Medialukutaidon perustasona voidaan pitää käyttäjän kykyä hallita paitsi tekninen käyttö, myös median kriittinen arviointi sekä sen soveltamisen taidot. Omaksettuaan terveen kriittisen medialukutaidon, käyttäjä osaa arvottaa mediaa paitsi kaupallisesta, myös yhteiskunnallisesta näkökulmasta. Nuoret ja lapset, joilla median tekninen käyttö yleensä on hyvin hallussa, kaipaavat kuitenkin aikuista käytön tueksi. Median sisällön asettaminen sekä sosiaaliseen että yhteiskunnalliseen kontekstiin vaatii enemmän kriittisyyttä kuin mihin nuorilla yleensä on valmiuksia. Sosiaalisen median käyttö voi olla myös yhteinen oppimisen kokemus, kun nuoren tekninen osaaminen kohtaa aikuisen medialukutaidon. (Lundvall & Tuominen 2011, 98.)

3.1 Lapset ja nuoret median käyttäjinä

Opetus- ja kulttuuriministeriön Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2012–2015 tuo esille erilaisia toimia, joilla pyritään kehittämään nuorten medialukutaitoa ja takaamaan nämä taidot jokaiselle nuorelle. Yleinen pyrkimys on tuoda medialaitteet sekä niiden käytön opettelu ja soveltaminen osaksi koulutusta. Nuorisotyö pystyy vastaamaan tähän haasteeseen yhteistyössä koulumaailman kanssa.

Internetin ja sosiaalisen mediat sisällöt nähdään positiivisena osana kehittyvää yhteiskuntaa ja niihin pyritään rakentamaan lapsille ja nuorille turvallisia verkko-ympäristöjä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012.)

Lapset ja nuoret ovat kasvaneet yhteiskunnassa, joka pitää sisällään jatkuvaa mediavirtaa ja vaatii taitoja sen käyttöön ja ymmärtämiseen. Medialaitteiden käyttö onkin nuorille luontevaa ja he luottavat omiin kykyihinsä, koska he ovat päässeet harjoittelemaan näitä taitoja lapsesta saakka. (Uusitalo, Vehmas & Kupiainen 2011.) Nuoret myös toimivat vanhempia sukupolvia enemmän verkon sisältöjen tuottajina ja ovat aktiivisesti muokkaamassa verkkoa juuri heitä kiinnostavaksi tilaksi. Sisältö syntyy yhtä aikaa käyttäjälähtöisesti ja vuorovaikutuksessa toisten käyttäjien kanssa. Näin käyttäjät muodostavat oman aikansa yhteistä nuorisokulttuuria. (Hintsala 2011, 73; Joensuu 2011, 14.)

Sosiaalisen median käyttö vaatii myös taitoja, jotka eivät ole pelkästään teknisiä. Omien käyttäjätietojen ja sisältöjen suojaaminen ovat ensiarvoisen tärkeitä taitoja yhteiskunnassa, jossa kodit ovat internetin kautta jatkuvassa yhteydessä maailmanlaajuisiin mediaympäristöihin. Tällaisessa ympäristössä on erityisen tärkeää kasvattaa lasta ja nuorta itsenäisyyteen, rohkeuteen ja jatkuvasti kohti parempaa medialukutaitoa. Paras työkalu tämän tavoitteen saavuttamiseen on lapsen aktiivisen osallistumisen mahdollistaminen, tietoja ja sisältöjä hakemalla ja niihin tutustumalla. Näin voidaan kehittää lapsen ajattelua ja tiedonhakutaitoja. (Tapscott 2010, 35.)

Nuoret hallitsevat oman sisällöntuotannon eri mediavälineiden avulla ja julkaisevat näitä sisältöjä verkossa. Aikaisemmin passiivisena toimintana pidetty mediakulutus nähdäänkin nykyään aktiivisena ja luovana osallistumisena, joka antaa mahdollisuuden sosiaalisiin kontakteihin, itseilmaisuun ja yhteiskunnalliseen toi-

mintaan. Julkaisemisen mahdollisena esteenä ovat useimmiten oman yksityisyyden suojeleminen, epäily omia taitoja kohtaan tai mahdollisen kritiikin pelko. Teknisestä osaamisesta huolimatta nuorilla saattaa olla puutteita lähdekritiikin suhteen, hakukoneilla löydetyn tiedon todenperäisyyttä ei osata arvioida tai edes epäillä. (Uusitalo ym. 2011.)

Median käyttö ei tänä päivänä ole automaattisesti riippuvainen tietyn teknisen laitteen omistamisesta, sillä samat sisällöt voidaan saavuttaa erilaisten mediavälien avulla. Median käyttö on yksi arjen osa, johon saatavuuden lisäksi vaikuttavat lapsilla ja nuorilla lähinnä käytännön asiat, esimerkiksi käytettävissä oleva aika, ystäväpiirin kiinnostuksen kohteet tai kotona käytössä olevat käytön rajoitukset. Yksilölliset kiinnostuksen kohteet ohjaavat sosiaalisen median käyttöä, sisältöjä haetaan ja jaetaan sekä sosiaalisiin ryhmiin liitytään oman harrastuneisuuden perusteella. Oleellisia tekijöitä nuoren median käytön ohjautumisessa ovat yhteisöllisyys ja osallistuminen. Palvelut, joissa voi olla yhteydessä muiden käyttäjien kanssa, ovat selkeimmin nuorten suosiossa. Virtuaalimaailmat, yhteisöpalvelut ja pelisivustot kuuluvat suosituimpiin sisältöihin. Vaikka suuri enemmistö lapsista ja nuorista käyttääkin internetiä ja sosiaalista mediaa, on muistettava, ettei tämä maailma tavoita eikä kiinnosta jokaista nuorta. (Uusitalo ym. 2011.)

3.2 Kodin merkitys mediakasvattajana

Mitä nuoremmista lapsista on kyse, sen tärkeämpänä voidaan pitää vanhempien merkitystä mediakasvattajina. Osa oppimisesta tapahtuu passiivisesti, vierestä seuraten, kun taas osa yhdessä vanhemman kanssa tehden, lapsen ollessa aktiivinen toimija. Oppiminen tapahtuu näin luontevasti osana muuta elämää, laitteiden ja sisältöjen tullessa lapselle vähitellen tutuksi. Suomalaiset kodit ovat yleisesti ottaen mediateknisesti hyvin varusteltuja ja näin lapsen on helppo opetella käyt-

tämään laitteita. Jo viisivuotiaat kokevat itsensä taitaviksi median käyttäjiksi. Lapsen kasvaessa oppimista tapahtuu koko ajan suuremmissa määrin myös kaveripiirissä. Median ja verkostoitumisen rooli on etenkin sosiaalisuutta korostava sekä yhteenkuuluvuuden tunnetta lisäävä, minkä vuoksi sen merkitystä nuoren elämässä ei voida väheksyä. Media on nuorille arkielämän jatkumo, jossa käsitellään samoja teemoja kuin kasvokkain tapahtuvissa kontakteissakin. (Hintsala 2011, 68; Uusitalo ym. 2011.)

Yhteiskunnassa, joka toimii pitkälti median varassa ja sen välityksellä, lasta ei voida suojella pitämällä häntä mediaverkkojen ulottumattomissa. Internetin voidaan katsoa olevan niin olennainen osa nuorisokulttuuria, että sen käytön rajoittamisella tai kokonaan estämisellä voi olla negatiivinen vaikutus nuoren asemaan omassa sosiaalisessa ryhmässään. Sosiaalisesta mediasta eristäytyminen tai eristäminen voi johtaa syrjäytymiseen. (Joensuu 2011, 18; Tervo-Hiltula 2011, 222.)

3.3 Haasteita ja huomioita mediakasvatuksessa

Internetin muuttuessa kattavaksi ihmiselämän osa-alueiden perustaksi myös yksityisyyden käsite muuttuu (Tapscott 2010, 84). Tietotekniikasta ja verkostoihin kuulumisesta on tullut arkipäivää yhä suuremmalle osalle väestöä. Sosiaalinen media tarjoaa mahdollisuuksia rajata sitä yleisöä, jolle omat sisällöt ovat näkyvissä. Kuitenkin verkkoyhteisöjen ja niiden hallintatyökalujen jatkuva muutos sekä verkon sisällä liikkuvan informaation nopeus vaativat käyttäjältä aktiivista otetta yksityisyysasetuksien hallintaan. Tietyille ryhmälle rajattu viesti ei ole automaattisesti täysin turvassa, sillä sosiaalisessa mediassa toimiminen voi altistaa yksityisyyden loukkaamiselle. On otettava huomioon että mitä enemmän itsestään jakaa, sitä alttiimmaksi tulee väärinkäytöksille (Tamminen, Lehmuskallio & Johnson 2011, 233–241).

Verkon käyttäjä on kosketuksissa omaan sosiaaliseen verkostoonsa ja yhä useampaan tuntemattomaan ihmiseen. Kokonaisen yhteiskuntarakenteen siirtyessä verkkoon siirtyvät sinne myös yhteiskunnan varjopuolet. Kasvoton, nimimerkin turvista kommunikoiva keskustelukumppani saattaa olla aivan muuta kuin sanoo olevansa. Yhtälailta käyttäjä on markkinavoimien nähtävissä. Esimerkiksi yhteisöpalveluissa käyttäjä voi asentaa omaan profiiliinsa peli- tai viihdesovelluksia. Sovelluksen kautta sen hallinnoija voi kuitenkin nähdä käyttäjän henkilökohtaisia tietoja. (Tapscott 2010, 79.)

Verkossa liikkuu paljon sellaista sisältöä, jonka ymmärtämiseen ja hahmottamiseen lapsi kaipaa vanhemman apua ja huomattava määrä sellaista sisältöä, joka ei ollenkaan sovi alaikäisen silmille. Yleisin suomalaisten nuorten kohtaama uhka verkossa on alastomuutta ja seksuaalisuutta sisältävä materiaali (Uusitalo ym. 2011). Lapset ja nuoret kohtaavat verkossa uhkia ja siksi on helppo perustella, miksi erilaisten tuki- ja neuvontapalvelujen tulee toimia verkossa. Erityisesti poliisin ja nuorisotyöntekijän tavoittaminen omien sosiaalisen median verkostojen kautta tuo turvaa ja tukea nuorelle, joka kaipaa keskustelukumppania. Toisaalta anonyyminä toimiminen madaltaa kynnystä ottaa puheeksi vaikeitakin asioita. (Tervo-Hiltula 2011, 216.)

4 NUORISOTYÖN NÄKÖKULMIA SOSIAALISEEN MEDIAAN

Nuorisotyön erilaisia palveluita voivat tuottaa ja toteuttaa joko kunnat, seurakunnat tai järjestöt (Cederlöf 2007, 44). Nuorisotyön kenttä on laaja ja jopa pirstaleinen, eikä ole olemassa yhtä tiettyä kaavaa, jolla työtä tulisi tehdä. Työ rakentuu tekijänsä ympärille, heijastellen tämän persoonaa ja sitä ympäristöä, jossa työ tehdään. Nuorisotyö on kasvatustyötä, jonka tärkeimpänä menetelmänä on keskustelu. Päämäärä, johon työ tähtää, on nuoren kehittyminen omassa elämänpiirissään. Työtä tehdään kokemukselliseen tietoon pohjautuen, heijastellen sitä aikaa ja tilannetta, jossa nuoret elävät. Nuorisotyöllä on kyky muuttua nuorten mukana ja tästä ominaisuudesta kertoo verkkonuorisotyön omaksuminen osaksi työkenttää. Toisaalta työn luonne velvoittaa muutokseen, nuorten tarpeiden muuttuessa nuorisotyön on seurattava mukana. (Kiilakoski 2010; Kuikka 2011, 36–37; Sinisalo-Juha & Timonen 2011, 29.)

Nettinuorisotyön oleellisimpina väylinä voidaan pitää tiedotus- ja neuvontapalveluita sekä nuorille suunnattuja osallistumisportaaleja. Tämän lisäksi nuorisotyöntekijät toimivat olemassa olevissa yhteisöpalveluissa ja foorumeilla. Toiminta verkossa rakentuu samoilla tavoilla kuin reaali maailmassa, kohdaten ja keskustellen. (Cederlöf 2007, 247; Kuikka 2011, 36.) Vaikka työn painopisteen voidaan nähdä pysyvän reaali maailman kohtaamisissa, nuorisotyöntekijältä odotetaan yhä enemmän kykyä opastaa nuorta myös verkossa. Jotta tämä tavoite täyttyisi, on nuorisotyöntekijän hallittava vähintään se verkkoväline, jota käyttää työssään nuorten kohtaamiseen (Lundvall & Tuominen 2011, 103).

4.1 Verkkonuorisotyö ammatti-identiteetin osana

Nuorisotyön siirtyessä verkkoon vastaan tulee väistämättä ongelmakohtia, jotka täytyy kohdata. Oleellisen tärkeää on huomata se, millaisista lähtökohdista nuorisotyöntekijä ja nuori verkkoa lähestyvät. Nuorille verkossa ja sosiaalisen median sovelluksissa toimiminen on luontainen osa elämää, kun puolestaan nuorisotyö on vasta vähitellen omaksumassa verkkotyötä osaksi ammattikenttäänsä. Verkkotyöhön tottumattomalle nuorisotyöntekijälle sosiaalinen media saattaa näyttäytyä muusta työstä irrallisena, yksittäisenä työkaluna. (Kiilakoski & Taiponen 2011, 81.)

Kuitenkin verkkonuorisotyö ja perinteinen nuorisotyö lähenevät toisiaan jatkuvasti. Nuorten elämän osa-alueet sosiaalisesta elämästä koulutyöhön ja harrastuksiin jatkuvat verkossa siitä, mihin ne reaali maailmassa jäävät. Nuorisotyön on tällöin kyettävä muuttumaan ja joustamaan, voidakseen yhä olla toimiva osa nuorten elämää. Verkkotyöstä saadaan eniten hyötyä silloin, kun se liittyy luontevasti muuhun nuorisotoimintaan. Verkkotyö luo mahdollisuuden elää mukana sekä yleisesti nuorten maailmassa että yksittäisen nuorten elämän muutostilanteissa. Hankalaksi verkkotyön omaksumisen tekee se, ettei sen käytöstä ole olemassa selkeää ohjeistusta tai suunnitelmaa. Monet nuorisotyöntekijät toimivat sosiaalisessa mediassa ja kokevat sen hyödyntävän omaa työtään merkittävästi, mutta yleisiä suuntaviivoja siitä, missä määrin yksittäisen työntekijän tulisi verkossa toimia, ei ole laadittu. Nuorisotyöntekijä joutuu usein itse määrittämään, millä tavalla tekee työtä tai rajaa yksityisyyttään verkossa. (Hintsala 2011, 77; Kiilakoski 2010)

Nuorisotyön kulmakivenä voidaan pitää kohtaamista. Vaikka tarve keskusteluille ei ole vähentynyt, sosiaalisessa mediassa toimiessa kohtaamisen monet elementit ovat kuitenkin haasteellisia. Nuorisotilan tai – toimiston tilalla on verkkoympäristö, jossa yhtäläillä tulisi pystyä luomaan rauhallinen hetki nuoren kohtaamiselle.

Keskustelu saattaa myös olla anonyymi, jolloin nuorisotyöntekijä joutuu kohtaamaan nuoren vailla sellaista taustatietoa, jota kasvokkain kohdatessa voisi käyttää. (Kiilakoski & Taiponen 2011, 81; Sinisalo-Juha & Timonen 2011, 30.)

Vaikka verkosta haetaan useammin seikkailua ja viihtymistä kuin turvaa, kriisin sattuessa avun hakeminen on helpointa tutulta ja turvalliseksi koetulta ammattihenkilöltä. Tällöin verkossa toimivaan nuorisotyöntekijään on helppoa ja luontevaa ottaa yhteyttä. Luottamussuhteen muodostuminen on kuitenkin vaatinut nuorisotyöntekijältä pitkäkestoista toimintaa. Nuoren on pystyttävä luottamaan siihen, että nuorisotyöntekijä tuntee eri foorumien pelisäännöt ja toimii niiden mukaan. (Hintsala & Ritokoski 2011, 100–108.)

Verkossa viestittely antaa mahdollisuuden jäsentää ja miettiä sanomisiaan tarkemmin kuin reaali maailmassa. Toisaalta verkkoviestinnässä on haasteensakin, etenkin nopeatempoisissa pikaviestimissä ja lyhenteitä sisältävässä nettislangissa on paljon opettelemista näihin tottumattomalle. (Kiilakoski & Taiponen 2011, 81.) Aidon kohtaamisen merkitys voidaan kuitenkin nähdä suurempana kuin pienten vuorovaikutusnyanssien tunteminen. Lisäksi on havaittu, että verkossa kynnys kertoa vaikeista asioista on matalampi kuin reaali maailmassa. (Hintsala & Ritokoski 2011, 102–109.)

Oleellisinta sosiaalisessa mediassa toimivalle nuorisotyöntekijälle on perustella oma läsnäolo verkossa. Vasta sitten voidaan hahmottaa, mitkä foorumit ja sovellukset ovat sellaisia, jotka hyödyttävät tätä työtä. Keskeisinä tavoitteina voidaan pitää nuorten keskinäisen vuorovaikutuksen lisäämistä ja nuoren kasvun tukemista kohti itsenäisyyttä. Toisaalta työntekijän tulee tunnistaa roolinsa niissä tilanteissa, joissa nuoren kasvu vaarantuu joko tämän oman tai vertaisryhmän toiminnan vuoksi. (Kiilakoski & Taiponen 2011, 75; Kuikka 2011, 37.)

Allianssi ry:n julkaisemat verkkotyön eettiset periaatteet määrittävät selkeästi, millaisia oikeuksia ja velvollisuuksia sosiaalisessa mediassa tapahtuvissa kohtaamisissa on sekä yhteydenottajalla että ohjaajalla. Nämä ohjeet ovat yleispätevät ja niiden noudattamista voidaan pitää toimivan ja vuorovaikutteisen verkkotyön lähtökohtana. (Allianssi ry 2010.)

4.1.1 Yhteydenottajan oikeudet ja velvollisuudet

Yhteydenottajan oikeuksiin kuuluu muutama yleinen ohje, jotka määrittävät sekä ohjaajan toimia kohtaamistilanteessa että verkkosivun sisältämää informaatiota. Yhteydenottajan oikeuksiin kuuluu tietää minkä ikäisille palvelu on tarkoitettu ja onko hänellä mahdollisuutta ottaa yhteyttä nimettömänä. Näihin oikeuksiin luetaan myös oikeus luotettavaan, turvalliseen ja oikeudenmukaiseen palveluun, sekä oikeus tietää, missä määrin keskustelu on luottamuksellista. (Allianssi ry 2010.)

Ohjaajalta hyvää tilannetajua edellyttävä oikeus on tulla ohjatuksi tarvittaessa muiden palveluiden piiriin. Yhteydenottajalla on oikeus saada tietoa palvelusta ja sen järjestäjästä, tietosuojasta ja tietojen käsittelystä sekä antaa palautetta palvelusta. Yhteydenottajan ainoa listattu velvollisuus on oleellinen kehoitus noudattaa käytettävän palvelun sääntöjä. (Allianssi ry 2010.)

4.1.2 Verkossa toimivan ohjaajan oikeudet ja velvollisuudet

Allianssi ry:n ohjeistuksessa muistutetaan ohjaajan olevan työntekijä, joko palkattu tai vapaaehtoinen ja hänellä on oikeus saada kyseiseen tehtävään koulutusta ja ohjausta. Tätä voidaan pitää asianmukaisen ja luotettavan kohtaamisen edellytyk-

senä. Ohjaajan oikeuksiin kuuluu tietää, voiko hän toimia palvelussa nimettömänä. Ohjaajan tulee olla suostumatta epäasialliseen kohteluun ja tarvittaessa puuttua palvelun sääntöjen vastaiseen käyttäytymiseen. (Allianssi ry 2010.)

Ohjaaja on palvelussa toimiessaan sitoutunut taustaorganisaation toimintaperiaatteisiin ja arvoihin. Hän on kohtaamistilanteissa yhteydenottajaa varten eikä käsittele keskusteluissa omia ongelmiaan. Ohjaaja voi tarjota yhteydenottajalle vaihtoehtoisia ratkaisuja tämän ongelmiin, mutta ei voi tehdä päätöksiä tämän puolesta. Ohjaaja ei myöskään pidä yhteyttä yhteydenottajiin työajan ulkopuolella. Mikäli keskusteluissa tulee ilmi lastensuojelullinen huoli tai rikosasia, joko suunnitteilla oleva tai jo tapahtunut, on ohjaajalla oikeus luopua vaitiolovelvollisuudestaan. Jos ohjaaja vie asian eteenpäin, on hänen mahdollisuuksien mukaan ilmoitettava siitä yhteydenottajalle. (Allianssi ry 2010.)

4.2 Verkkonuurisotyö etsivän työn välineenä

Etsivää työtä voidaan määritellä sen toimintaperiaatteen kautta. Perusperiaatteena ja etsivän työn lähtökohtana on tarjota nuorille apua ilman, että heidän täytyisi itse sitä etsiä. Tilaus etsivälle työlle puolestaan syntyy yleisestä huolesta nuorten häiriö- tai ongelmakäyttäytymisestä. Käytännössä työ sijoittuu virastoaikojen ja muiden yhteiskuntarakenteiden ulkopuolelle, etsivän työn mennessä muuta nuorisotyötä kirjaimellisemmin sinne, missä nuoret liikkuvat. (Juvonen 2009, 156.) Tämän tyyppisestä lähtökohdasta verkkotyöhön siirtyminen on hyvin luonteva muutos, etenkin kun otetaan huomioon nuorten asema aktiivisina netinkäyttäjinä. Verkossa etsivä työ tavoittaa suuremman joukon nuoria kuin konkreettisen jalkautumisen kautta olisi mahdollista.

Tulevaisuudessa, verkon käytön mitä ilmeisimmin kasvaessa myös nuorten tuen tarpeen voidaan ennustaa kasvavan. Verkossa tarvitaan laaja-alaista nuorisotyötä ympäri vuorokauden, jotta tuki on saatavilla juuri silloin, kun nuori verkossa liikkuu. (Hintsala 2011, 78.) Verkkonuorisotyön selkeäksi eduksi voidaan laskea se, että nuori on tavoitettavissa ajantasaisesti. Hän on nimenomaan etsivän työn nähtävillä juuri silloin kun hän verkossa toimii, oli toiminta sitten suora avunpyyntö tai huomionhakua häiriökäyttäytymisen varjolla.

Etsivässä työssä, kuten muussakin verkkotyössä mahdollinen anonyyminä pysyminen voi madaltaa yhteydenoton ja henkilökohtaisten asioiden käsittelemisen kynnyksiä. Kasvokkain kohtaamiseen verrattuna verkkokeskustelut ovat rytmiltään nopeampia ja niiden sosiaalinen koodisto on riisutumpi. Anonyymiys antaa mahdollisuuden vetäytyä keskustelusta seurauksitta tai säilyttää kasvonsa arkojen asioiden äärellä. (Hintsala & Ritokoski 2011, 106; Huttunen & Merikivi 2011, 47.) Nuorisotyössä haasteena voidaan nähdä työntekijältä vaadittava taito erottaa nuoren huomiohakuinen häiriökäyttäytyminen hänen varsinaisista tarpeistaan. Etenkin kasvottomassa verkkotyössä tämä haaste korostuu. (Sinisalo-Juha & Timonen 2011, 31.)

4.3 Kirkon suhde verkkonuorisotyöhön

Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa, muissakin suurissa organisaatioissa verkkotyö muuttaa toimintatapoja. Perinteisesti toiminta on ohjautunut ylhäältä alaspäin, kirkosta seurakunnalle, nuorisotyöntekijältä nuorille. Sosiaalisen median sisällöt puolestaan muodostuvat käyttäjistä käsin ja verkkotyö onkin luonteeltaan enemmän rinnalla kulkevaa kuin ylhäältä alaspäin ohjautuvaa. Kaikissa perheissä kotona ei välttämättä ole aikuista, jonka kanssa verkonkäyttöä olisi turvallista yhdessä harjoitella. Tällaisessa tilanteessa seurakunnan nuorisotyön tarjoama, kuun-

televa ja vierellä kulkeva tuki on tärkeää. (Hintsala 2011, 68; Hintsala & Ritokoski 2011, 108.)

Kirkko on vastannut sosiaalisen median mukanaan tuomiin tarpeisiin perustamalla uusia virkoja ja kouluttamalla työntekijöitään. Sosiaalisen median luonne kuitenkin on täysin erilainen kuin kirkon perinteinen olemus. Kirkon voidaan katsoa edustavan pysyvyyttä, sosiaalinen media puolestaan elää intensiivisesti hetkessä. Tässä vastakkainasettelussa pelkkä koulutus ei vastaa annettuihin haasteisiin, vaan työntekijällä itsellään tulisi olla mielenkiintoa ja uskallusta tutustua sosiaalisen median ympäristöihin. (Rusama 2011, 165–166; Paananen 2011, 28.)

Kirkon verkkotyön kehittämisen kannalta oleellisena näkökantana voidaan pitää muuttuneita tarpeita, resurssien ollessa rajalliset vanhaa ja toimimatonta joutuu karsimaan, jotta voidaan toteuttaa uutta ja tarpeellista. Sosiaalisessa mediassa toimiessaan kirkko tarjoaa perinteiselle työlleen vaihtoehtoisen tai sitä täydentävän tavan kokea seurakuntayhteyttä. (Leppänen & Naatus 2011, 59–61.)

Kirkon kannalta sosiaalisen median globaali, kuitenkin yksityisyyttä korostava luonne voidaan nähdä vahvuutena. Samalla foorumilla voidaan yhtä aikaa tavoittaa suuri joukko ihmisiä ja kohdata käyttäjä hyvin henkilökohtaisella ja yksityisellä tavalla. Sosiaalisessa mediassa kohdataan myös sellaisia käyttäjiä, jotka eivät millään tasolla osallistu seurakunnan perinteisiin työmuotoihin. Uskonto ja kirkko kuitenkin ovat tärkeitä yhteiskunnallisia puheenaiheita, sosiaalisessa mediassa toimiessaan kirkko pystyy osallistumaan tällaiseen keskusteluun. (Suomen evankelisluterilainen kirkko 2011.)

Suomen evankelis-luterilainen kirkko on julkaissut omat ohjeensa siihen, miten nuorisotyöntekijän tulisi verkossa toimia. Nämä sosiaalisen median suuntaviivat

ovat ohjeita siihen, miten yhdistetään julkinen virka ja työntekijän yksityisyys. Suuntaviivat on tiivistetty neljään kehotukseen: Ole avoin kohtaamisille, ole henkilökohtainen, ole asiantuntija ja ole lojaali työyhteisölle. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2011.)

Kirkon kehotus olla avoin kohtaamisille on yksinkertaisimmillaan läsnäoloa sosiaalisessa mediassa. Nuorisotyöntekijän velvollisuuksiin kuuluu ottaa seurakuntalaiset vastaan tasapuolisesti ja vakavasti sekä muistaa, että verkossa julkisena käytetty keskustelu voi antaa apua monelle. Nuorisotyöntekijän tulee ottaa huomioon, että hän on aina sekä työnsä että kirkon edustaja ja toimii niin hyvien tapojen kuin käyttämiensä verkkoyhteisöjen sääntöjen mukaan. Kehotus henkilökohtaisuuteen pitää sisällään muistutuksen olla kaikilla foorumeilla aidosti oma itsensä. Ihmiset tulee kohdata henkilökohtaisella tasolla, kuitenkin oma yksityisyys säilyttäen. Suuntaviivat muistuttavat herkkyydestä kohtaamisissa, inhimillisyyden ja tunteiden osoittamisesta sekä luottamuksellisuudesta. Oman jaksamisen tuntemuksille tulee olla avoin ja huolehtia siitä ettei työ kuormita liikaa. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2011.)

Muistutus asiantuntijuudesta rohkaisee käyttämään omaa tietotaitoa toimittaessa kirkon edustajina. Tämä tarkoittaa oikean ja asianmukaisen tiedon jakamista sekä väärinkäsitysten korjaamista. Verkossa toimittaessa tulee myös olla tarkkana siitä, millaisia ilmaisuja tai huumoria käyttää, koska lukija voi tulkita viestin eri tavalla kuin millaiseksi se on tarkoitettu. Oleellista on muistaa, että sosiaalisessa mediassa kirkon tavoitteena on kutsua ihmisiä yhteyteen toisten ihmisten, seurakunnan ja Jumalan kanssa. Lojaalius työyhteisölle tarkoittaa työpaikan yhteisten pelisääntöjen sopimista ja niiden mukaan toimimista. Sosiaalisessa mediassa toimiessa työyhteisön tiedonkulku ja yhteishenki voivat vahvistua, mikäli työtoverit kannustavat ja opastavat toisiaan verkon käytössä. Verkossa toimiva kirkon yhteisö luo

yhteisöllisyyttä ja toimii vuorovaikutteisesti. Työyhteisön ja työssä jaksamisen kannalta oleellista verkossa toimimisessakin on selkeä työnjako ja työnohjaus. (Suomen evankelisluterilainen kirkko 2011.)

5 TUTKIMUSONGELMAT JA – MENETELMÄ

Tutkimukseni perustana oli keväällä 2012 toteutettu Future School Research, eli FSR –kysely (LIITE 1). Omassa opinnäytetyössäni kävin läpi tätä tutkimusaineistoa pyrkien selvittämään, millaista pohjatietoa ja -osaamista nuorisotyöntekijällä tulisi olla sosiaalista mediaa käyttääkseen ja sitä hallitakseen sekä miten nuorisotyönohjaaja voisi olla nuoren apuna medialukutaidon kehittämisessä ja median käyttämisessä. Sosiaalinen media on käsitteenä yhä tutumpi, mutta viitattaessaan erittäin suureen määrään palveluja ja yhteisöjä, näyttäytyy sosiaalinen media kullekin käyttäjälle yksilöllisenä kokonaisuutena. Pyrin tuomaan esille nimenomaan niitä sovelluksia, joita nuorisotyön kannalta on hyödyllistä osata käyttää.

FSR -kyselyn kohderyhmänä olivat seurakunnan tai kunnan lapsi- ja nuorisotyöntekijät ja vastanneista suurin osa työskenteli nimenomaan nuorten kanssa. Koska tutkimuskyselyn ja haastattelun suunnittelu ja toteutus sekä aineiston litterointi oli jo tehty, toimin olemassa olevan aineiston rajoissa. Kävin FSR -kyselyn soveltavilta osin läpi ja pyrin keskittymään siihen, mikä on arjen nuorisotyön ja kasvavan nuoren elämässä mukana kulkemisen kannalta oleellisinta.

5.1 Tutkimusongelmat

Verkosta itsessään, kuten sosiaalisesta mediasta sen sisällä on tehty paljon tutkimuksia, nuorten mediankäyttöä on kartoitettu ja nuorisotyöntekijöitä on koulutettu verkkotyöhön. Uutisissa kerrotaan sekä sosiaalisen median uusista sovelluksista ja tietoturvasta että siitä, mitä tietoa julkisuuden henkilöt profiileissaan jakavat. Sosiaalisesta mediasta on tullut luonteva osa arkea. Kuitenkin yksilötasolla moni,

niin yksityishenkilö kuin työntekijäkin, kokee avuttomuutta ja arkuutta sosiaalisen median sovellusten äärellä.

Omassa tutkimuksessani halusin lähtökohtaisesti selvittää, onko sosiaalisesta mediasta tullut osa nuorisotyötä. Tähän tutkimusongelmaan liittyy olennaisesti se, miten nuorisotyö perustelee toimintansa verkossa ja mitä etuja verkkotyöstä voi olla. Toinen keskeinen tutkimusongelma oli selvittää millaisin keinoin nuoret ovat parhaiten tavoitettavissa sosiaalisessa mediassa. Kolmantena tutkimusongelmana käsittelin sitä, millaista vastuuta verkossa toimiva nuorisotyöntekijä kantaa ja millaista ohjeistusta työnantaja voi näihin tehtäviin tarjota.

5.2 Tutkimusmenetelmän valinta

Selvitettäessä nuorisotyöntekijöiden sosiaalisen median tuntemusta ja verkkotyön käyttöä omassa työssään oli tärkeää valita nuorisotyön kentältä sellainen otanta, joka riittävän hyvin edustaisi nuorisotyön laajaa kenttää. Tutkimustulosten yleistämiskelpoisuus voidaan säilyttää, jos valittu otanta on tilastollisesti kantaväestöä edustava todennäköisyysotos (Pahkinen 2012, 11). Mitä laajempi tutkimusotanta on, sen paremmin tutkimustulokset ovat yleistettävissä. Otannan ollessa suhteellisen pieni siitä ei voida tehdä suoria yleistyksiä, mutta monia aihealueelle tyypillisiä piirteitä voidaan ajatella löytyvän muistakin vastaavista ryhmistä. Voidaan myös ottaa huomioon, että mikäli tutkimusta tehdään esimerkiksi jonkin aihealueen kehittämiseksi, voidaan pienestäkin otannasta päätellä ilmiön syitä ja tiettyjä lainalaisuuksia. (Saarela-Kinnunen & Eskola 2001, 158–166.)

Otantaa valittaessa voidaan käyttää hyödyksi olemassa olevaa rakennetta, tässä tapauksessa kuntajakoa (Valli 2001, 105). FSR – hankkeeseen liittyen oli tehty kyse-

ly Oulun kaupungin, Oulaisten, Ylivieskan, Alavieskan, Sievin, Nivalan ja Haapaveden seurakuntien ja kuntien lapsi- ja nuorisotyöntekijöille. Otannassa on siis mukana työntekijöitä aina pienistä maalaiskunnista suureen kaupunkiin saakka. Mukana on sekä kuntasektorin että seurakunnan työntekijöitä. Kyselyyn vastanneista kuudestakymmenestäkolmesta nuorisotyöntekijästä saatiin kattava otos niin sukupuolijakauman, iän kuin työpaikankin puolesta.

Kyselytutkimuksen käyttö selvitettäessä sosiaalisen median tunnettuutta ja käytötapoja nuorisotyössä on perusteltua, sillä selvitettävien asioiden kenttä on erittäin laaja. Toisaalta avoimilla vastauksilla voitiin taata kunkin vastaajan henkilökohtaisen mielipiteen kuuleminen. Kyselytutkimuksen etuna voidaan monipuolisuuden lisäksi nähdä se, että vastaaja saa täyttää kyselyn rauhassa silloin, kun hänelle itselleen parhaiten sopii. Tällöin vastaajan on mahdollista pohtia vastauksiinsa ja toisaalta palata niihin takaisin kyselyä tehdessään. (Järvinen & Järvinen 2011, 148; Valli 2001, 101.)

Kyselytutkimuksessa riskinä voidaan nähdä se, että osa kyselyssä mainituista sosiaalisen median osa-alueista on vastaajille tuntemattomia ja siksi vastaukset korvautuvat arvauksilla. FSR -kyselyssä tätä riskiä on pyritty minimoimaan kysymyksenasettelulla. Toisaalta tutkimuksen kohteen ollessa ilmiö, kuten sosiaalinen media on, vastaajan suhde siihen on subjektiivinen. Näin ollen vastaukset saattavat heijastella enemmän vastaajan omaa kokemusta kuin asioiden varsinaista tilaa. (Järvinen & Järvinen 2011, 148-149.)

Avointen kysymysten hyviä puolia ovat se, että vastausten joukossa voi olla hyviä ideoita esimerkiksi toiminnan kehittämiseen ja että vastaajan mielipide saadaan perusteellisesti selville. Toisaalta avoimiin kysymyksiin on helppo jättää vastamatta tai vastaukset ovat epätarkkoja. (Valli 2001, 110) Nuorisotyössä vallitsevan

tilanteen selvittämiseksi avointen kysymysten käyttö kuitenkin oli perusteltua, sillä vaikka työntekijä ei tiettyä sosiaalisen median sovellusta tuntisi tai käyttäisi, hän saattaa käyttää jotain muuta vastaavaa sovellusta saaden siitä saman hyödyn.

5.3 Future School Research - hanke

Future School Research Second Wave 2011-2013 on Euroopan sosiaalirahaston ja Oulun kaupungin rahoittama tutkimushanke, joka toteutetaan yhteistyönä Oulun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan Future School Research Centerin ja teknillisen tiedekunnan sekä Centria ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikön kanssa. Tutkimushankkeen koordinaattorina toimii Future School Research Center. Tämä hanke jatkaa ja täydentää Future School Research First Wave 2009-2011 hankkeen toimintaa. (Future School Research Center 2011.)

FSR – hankkeen tärkeimpinä tavoitteina on yleisesti edistää uuden ajan kansalais- taitojen, media- ja oppimisen taitojen kehittymisen edellytyksiä sekä tutkimukseen perustuen kehittää luovia opetusmenetelmiä ja toimintamalleja. Hanke pyrkii myös tukemaan lasten ja nuorten hyvinvointia sekä ehkäisemään mediasyrjäytymistä uusissa toimintaympäristöissä ohjaamalla heitä osallisuuteen ja aktiivisuuteen. Opettajille ja kasvattajille hanke tarjoaa työkaluja muuttuvan ajan, työelämän ja kulttuurin haasteisiin vastaamiseen sekä pyrkii edistämään heidän mediakasvat- us- ja verkkotyötaitojaan. (Future School Research Center 2011.)

Hanke toteutetaan kolmessa projektissa, joista ensimmäinen on Media Education in FutureSchool. Tämä projekti jakautuu kahteen osahankkeeseen, jotka ovat Digi- taalinen sisällöntuotanto ja verkkotelevisio mediakasvatuksen välineinä sekä Sosi- aalinen media moniammatillisen kasvattajaverkoston mediakasvatustyössä. Muut projektit ovat TeknoLiteracy – Lasten teknologiaperustaiset oppimisympäristöt

sekä Oppimisen ja opettamisen tukeminen tulevaisuuden koulussa – Oppimisym-
päristöjen moniteknologinen havainnointi ja analyysi. (Future School Research
Center 2011.)

Sosiaalinen media moniammatillisen kasvattajaverkoston mediakasvatustyössä on
Centria ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikön, humanistisen ja kasvatusalan
toteuttama osahanke, jonka tarkoituksena on sekä tutkia lapsi- ja nuorisotyönteki-
jöiden mediakasvatusmahdollisuuksia ja verkkotyöskentelyn tapoja että kehittää
pilottikoulutus, joka tähtää ammattikasvattajien ja kouluttajien mediakasvatustai-
tojen ja verkkotyöskentelyn hyödyntämiseen moniammatillisena yhteistyönä. (Fu-
ture School Research Center 2011.) Oma opinnäytetyöni liittyy tähän osahankkeeseen.

6 TUTKIMUSTULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Nuorisotyö on luonteeltaan mukautuvaa ja rinnalla kulkevaa. Nuorten elämän siirtyessä verkkoon nuorisotyö on lähtenyt mukaan, vaikkakaan ei vielä täysin luontevasti tai vailla haasteita. Sosiaalisen median kenttä on laaja ja monimuotoinen eikä yksittäisen työntekijän ole mielekäästä edes pyrkiä hallitsemaan kaikkea. Sosiaalisen median tarjoamat toiminnalliset yhteisöt tuovat mukanaan laajaa tietotaidon virtaa. Sosiaalinen media voidaankin nähdä mahdollisuutena oppia ja omaksua uutta tietoa ja käytänteitä. Vanhat ja uudet verkostot limittyvät luoden uuden työn muodon, solmutyöskentelyn (Paananen 2011, 31). Sosiaalinen media voi toimia nuorisotyössä toiminnan alustana, jossa vertaisoppiminen on luontevaa ja verkostoituminen helppoa. Ammatillisuus ei enää tarkoita suoraviivaisesti kaikkien osa-alueiden hallitsemista itse vaan kykyä osata etsiä työhön sopivaa tietoa tai osaamista sekä uskallusta hyödyntää tätä omassa työssä.

6.1 Kyselyn keskeisimmät tulokset

Sosiaalinen media on tällä hetkellä kiinnostava ja vetovoimainen osa sekä arkea että työtä. Nuorisotyö elää mukana tässä verkottumisessa. Käytännössä verkon sisältöjä ja menetelmiä ei kuitenkaan vielä tunneta kovinkaan hyvin. (Allianssi ry 2010.) Tämä osittain jakautunut tilanne näkyi myös FSR -kyselyn (LIITE 1) tuloksissa. Suurin osa kyselyyn vastanneista työntekijöistä käyttää sosiaalisen median sovelluksia eri tavoin osana työtään, mutta joukkoon mahtui tilanne, jossa työntekijällä ei ole käytössä edes verkon käyttöä mahdollistavaa teknistä laitteistoa. FSR -kysely on laaja ja yksityiskohtainen, omassa tutkimuksessani olen käyttänyt sitä soveltuvilta osin hyväkseni.

Kyselyyn vastanneista kuudestakymmenestäkolmesta nuorisotyön ammattihenkilöstä vain kaksi piti sosiaalisen median osaamisen taitojaan heikkoina. Tyydyttäväksi, hyväksi tai jopa kiitettäväksi koetuista median käytön taidoista huolimatta kuusi vastaajaa ilmoittaa, etteivät he käytä verkkoa työssään ollenkaan. Aktiivisimmat sosiaalisessa mediassa toimivat nuorisotyöntekijät puolestaan käyttävät verkkoa enimmillään neljä tuntia päivässä.

Kyselyssä annetuista valmiista vaihtoehtoista sosiaalisen median käytön kohteista työssä eniten valittuja olivat osallistuminen ja kuuleminen, toimintatiloista ja harrastusmahdollisuuksista tiedottaminen sekä monialainen yhteistyö. Kyselyn vastausten perusteella voidaan katsoa, että ne työntekijät jotka sosiaalista mediaa käyttävät, hyödyntävät sitä monipuolisesti.

Eri blogipalvelimia vastanneet tunsivat huonosti, mutta seurasivat kuitenkin erilaisia blogeja tai jopa pitivät niitä itse. Lisäksi blogeja hyödynnettiin moniammatillisessa yhteistyössä sekä niistä saatiin ideoita omaan työhön. Yksi vastanneista kirjoittaa: "Itse voi blogia kirjoittaessaan tuoda siellä esille omia kiinnostuksen aiheita ja se tarjoaa hyvän mahdollisuuden laajentaa oman työn tiettyjä osa-alueita."

Kuvapankkeja ja muita materiaaliportaaleja vastanneet tunsivat nimen perusteella huonosti, mutta avoimissa vastauksissa kertoivat kuitenkin käyttävänsä niitä työssään. Näin materiaalipankki voi toimia työn apuna, vaikkei sitä varsinaisesti työvälineeksi koettaisikaan. Niistä haettiin materiaalia työhön ja keskustelujen pohjaksi. Wikisivustot sekä verkkoneuvotteluvälineet olivat FSR -kyselyyn vastanneille suhteellisen vieraita. Verkkoneuvotteluvälineistä tunnetuimmaksi nousi Adobe Connect. Kyselyssä mainituista wikeistä suurin osa oli vastaajille outoja, mutta

avoimissa vastauksissa esille nousi Wikipedia, jota käytettiin työssä ja tiedonhaussa.

Pikaviestimiä kyselyyn vastanneet nuorisotyöntekijät tunsivat huomattavasti paremmin kuin aiemmin mainittuja muita sosiaalisen median osa-alueita. Avoimissa vastauksissa pikaviestimien etuina pidettiin muun muassa henkilökohtaisuutta sekä nopeutta. Suurin osa vastanneista oli vähintään joskus käyttänyt kaikkia kyselyssä mainittuja pikaviestimiä. Tunnetuin oli Facebookin chat, josta kommentoitiin:

Facebook on ehdottomasti useimmin käytössäni oleva sosiaalisen median väline. Facebookin kautta saamme nuoriimme yhteyden tai näemme, mitä heille kuuluu. Useinkaan nuorilla ei ole saldoa puhelimissaan, joten Facebook on tärkeä tavoittamiskanava. Facebookin kautta myös tiedotamme oman palvelumme kuulumisista tai tapahtumista, tai muista kohderyhmämme nuorille ajankohtaisista asioista (kesätyöhaku yms.).

Yhteisöpalvelujen tuntemusta kysyttäessä Facebook nousi selkeästi tunnetuimmaksi välineeksi. Kysymyksenasettelussa oli yhteisöpalvelujen rinnalla esillä virtuaalimaailmoja, joista puolestaan HabboHotel oli selkeästi tunnetuin. Nuorisotyöntekijät tuntevat siis parhaiten niitä palveluja, joiden käyttäjämäärät muutenkin ovat suurimmat. Voidaankin päätellä, että nuorisotyö todella on siirtynyt niille kentille, joilla nuoret toimivat. Tästä trendien seuraamisesta sekä yhteisöpalvelujen tehosta kertovat kyselyyn vastanneet nuorisotyönohjaajat seuraavasti:

Nuorisoasiainkeskushan käyttää laajelmminkin irc-galleriaa sekä habbohotellia nettinuotisotyössä. Meillä on talolla ollut myös irc-galleriassa sivout, joita tosin enää ei päivitetä koska nuoret ovat siirtyneet facebookkiin.

Tapahtui kolari jossa yksi suosittu nuori menehtyi. Seurasin facessa nuorten tuntoja ja keskusteluja. Siitä syntyi ajatus hartaushetken järjestämisestä

kuolleen nuoren muistolle vielä samana iltana. Tiedotus pantiin feceen josta se levisi ja illalla kirkossa oli pitkästi yli sata nuorta ja aikuistakin!!!

Kysyttäessä nuorisotyöntekijöiltä tietämystä lasten ja nuorten sosiaalisen median käytöstä ja verkkovuorovaikutuksesta, ei kukaan vastaajista kokenut oman tietotasonsa olevan kiitettävä. Samoin kysyttäessä omaa yleisarvosanaa mediakasvatuksen osaamisesta, vastaukset vaihtelivat heikosta hyvään, eikä kukaan antanut itselleen kiitettävää. Kuitenkin kysyttäessä mediakasvatuksen aihealueista, viisikymmentäyksi vastaajaa kuudestakymmenestäkolmesta kertoi toteuttaneensa yhdessä tekemistä ja keskustelua medioista. Vastausvaihtoehdoista myös turvallisen mediankäytön neuvonta sekä lapsen ja nuoren suojeleminen harmillisilta ja liian hurjilta sisällöiltä keräsivät yli neljäkymmentä kyllä-vastausta. Omista kokemuksista mediakasvattajana vastattiin avoimiin kysymyksiin muun muassa seuraavasti: ”Pyrin vaikuttamaan aikuisena ihmisenä mm. minkälaista kieltä netissä käytetään, millä sivustoilla sinun on turvallista käydä ja mitä kannattaa välttää.” Toisaalta nähtiin oman osaamisen vähäisyys suhteessa nuoriin: ”En koe olevani mediakasvattaja. Paremminkin nuoret opettavat minua.”

Mediakasvatuksen ja verkkotyöskentelyn koulutuksista kysyttäessä lähes puolet kyselyyn osallistuneista vastasivat, etteivät ole osallistuneet koulutuksiin. Kuitenkin vastauksissa tuli ilmi laaja kirjo erilaisia ja eri yhteisöjen tarjoamia koulutuksia, joihin on ollut mahdollista osallistua. Avoimissa vastauksissa kerrottiin, mitä koulutuksilta toivotaan:

Perustietoa; erilaisiin välineisiin tutustumista, miten niitä voisi hyödyntää oman työntekijäporukan kesken tai yhteistyökumppaneiden kesken. Rohkaisua, että työntekijät uskaltavat kokeilemaan uusia välineitä. Perehdytystä siihen, mitä välineitä nuoret tällä hetkellä käyttävät.

En osaa kuvitella, millaisia mahdollisuuksia verkkotyöskentelyllä on moniammatilliseen yhteistyöhön, eli siinä on laaja ja vakava koulutuksen lähtökohta – kuinka verkkoa voitaisiin hyödyntää ja kuinka voitaisiin moniammatillinen ryhmä sitouttaa verkon käyttöön.

Mahdollisimman paljon tietoa sellaisista median välineistä, jonka kautta tavoitetaan uudella, raikkaalla, hausalla ja vuorovaikutuksellisella tavalla seurakuntaa.

Yhteenvedona kyselyn tuloksista voidaan todeta, että nuorisotyöntekijät yleisesti tuntevat riittävän hyvin ne verkkovälineet, jotka heillä itsellään on käytössä. Käytön tueksi kaivataan sekä koulutusta että käytännön toimintaa verkostoitumisen ja toiminnan ideoinnin pohjaksi. Ensisijaisen tärkeää on kuitenkin nuorisotyöntekijöiden rohkaiseminen verkkotyöhön, sillä moni piti osaamistaan heikkona. Tämän saattaa selittää osittain FSR -kyselyn kysymyksenasettelu, jossa korostettiin laajasti yksittäisten verkkosivustojen tai palvelujen nimeltä tuntemista. Tällainen suhtautuminen ei palvele nuorisotyön arjessa vaan oleellisinta on hallita hyvin ne välineet, joita itse käyttää. Voidaan ajatella, että yhdenkin verkkovälineen tunteminen ja käyttö on riittävää, jos siitä saadaan hyötyä omaan työhön. Esimerkiksi omasta roolistaan mediakasvattajana kertonut nuorisotyöntekijä tekee käytännössä moniulotteista mediakasvatustyötä, mutta kyselyyn vastatessaan kokee taitojensa olevan niiden oikeaa tasoa matalammat:

Ennen tätä kyselyä ajattelin tämän olevan lähinnä facebook-asiaa, mutta huomasin että kun alettiin puhua kaikenmaailman wikeistä ja blogeista, enhän minä tiedäkkään mitään. Nuorisotalolla lähes päivittäin keskustellaan facebookista, irc-galleriasta yms. nettimaailmasta, ja varsinkin siitä mitä tietoja itsestä kannattaa antaa esim. chatti-tutuille. Nyt kun mietin, niin olispa aika näppärä sellainen 'mediakasvattajan opas nuorisotyöhön', jossa käytäisiin läpi kaikkia tämän päivän mahdollisuuksia liittyen nettijuttuihin, että työnte-

kijä pysyisi lasten mukana kehityksessä. Etenkin kun on myös vanhempia työntekijöitä, jotka eivät tiedä sitäkään vähää mitä minä netistä tiedän.

6.2 Onko sosiaalinen media osa nuorisotyötä?

Nuorisotyö on perinteisesti määritelty rinnalla kulkevaksi työksi, jossa pyritään olemaan siellä, missä nuoretkin ovat. Nuoret ja nuorisokulttuuri ovat siirtyneet verkkoon niin vapaa-ajan, koulutöiden kuin harrastusten osalta ja nuorisotyö joutuu määrittämään toimintaansa osittain uudelleen. Nuorisotyön rooli suhteessa sosiaaliseen mediaan ja siellä toimimiseen sekä toisaalta moniammatilliseen yhteistyöhön on murroksessa. Nuorisotyö on tilanteessa, jossa sen pitää pystyä perustelemaan toimiminen verkossa sekä luomaan käytänteet tälle työlle.

Yksinkertaisimmillaan nuorisotyön siirtymistä perinteisiltä työkentiltä sosiaalisen median areenoille voidaan perustella sillä, että nuorisotyön on mentävä sinne, missä nuoretkin ovat. Nuorisotyö on verkossa hyvin kirjaimellisesti tämän haasteiden äärellä. FSR-kyselyn tuloksista voidaan päätellä, että tämä kehitysaskel on sosiaalisen median osalta jo otettu. Verkkoon siirtyessään nuorisotyö kohtaa tilanteen, jossa perinteistä työtä tulisi tehdä täysin uusien menetelmin, kuitenkin henkilökohtaisen työotteen säilyttäen. Tässä voidaan nähdä kehittämiskohteita, sillä harva nuorisotyöntekijä koki verkkoa siinä määrin omakseen, että olisi voinut toimia siellä yhtä luontevasti kuin reaali maailmassa.

Selkeä etu sosiaalisessa mediassa toimimisessa on yhteydenoton ja –pidon kynnyksen madaltuminen. Nuorisotyöntekijän toimiessa samoilla foorumeilla kuin nuoret, häneen on helppo ottaa yhteyttä ja toisaalta nuorisotyöntekijä pysyy mukana siinä, mitä nuorille kuuluu. Tutkimustuloksissa tämä korostui monessa avoimessa vastauksessa. Monet nuorisotyön käytännön toiminnot, esimerkiksi

tapahtumien mainostaminen on halvempaa ja nopeampaa verkon kautta. On kuitenkin otettava huomioon, että verkko on auki läpi vuorokauden. Yhden työntekijän panos jää hyvin pieneksi, kun toimintakenttää eivät enää rajaa aika tai paikka. Yhteistyön ja verkostoitumisen edut näin ollen korostuvatkin juuri verkossa. Moniammatillinen yhteistyö kuitenkin näkyi FSR -kyselyn vastauksissa ja näin ollen voidaan päätellä, että verkostoitumista on jo tapahtunut.

6.3 Mitkä ovat keskeisimmät tavoittamisen keinot sosiaalisessa mediassa?

Sosiaalinen media on laajan ja monipuolisen sisältönsä vuoksi altis jatkuvalla muutokselle. Median käytön trendit vaihtelevat, niin yleismaailmallisesti kuin kaveripiirien tasolla ja sovellukset muuttuvat jatkuvasti, tämän vuoksi onkin mahdotonta määrittää yhtä, yleispätevää kanavaa, jonka kautta nuoret olisi helppo tavoittaa. Trendit ovat jossain määrin ennustettavissa, mutta oleellisempaa on hahmottaa mitä nuorisotyöltä edellytetään, jotta se olisi nuorten saatavilla verkossa.

Sisältöjen suosiota määrittää trendien lisäksi muun muassa käyttäjän ikä. Osassa sosiaalisen median palveluita on käyttäjälle määritelty alaikäraja ja toisaalta pienten lasten netinkäyttö muutenkin rajoittuu tietyille, samoille sivuille eivätkä he surffaile etsimässä uusia sisältöjä. Pienten lasten käyttämällä foorumeilla läsnäolo ja tavoitettavissa oleminen voidaankin nähdä hieman erityyppisenä kuin nuorten suosimilla sivustoilla. Nuoret osaavat itse sekä verkostoitua että etsiä nuorisotyöntekijää verkosta, pienempien lasten parissa on nähty toimivimmaksi ratkaisuksi olla valmiiksi läsnä niillä foorumeilla, jossa lapset toimivat. Esimerkiksi hahmo tai tila suositussa virtuaalimaailmassa on hyvin yksinkertainen keino tavoittaa kerralla suuri määrä verkossa toimivia lapsia. FSR -kyselyssä virtuaalimaailmojen tun-

temusta käsiteltiin vain ohimennen, mutta ainakin HabboHotel oli käyttäjille jossain määrin tuttu.

Mitä vanhempi lapsi on kyseessä, sen laajemmin hän tuntee ja käyttää verkkoa. Sosiaalinen media verkstopalveluineen pitää sisällään monipuolisesti erilaisia mediasisältöjä ja palveluja. Yhdellä kirjautumisella esimerkiksi Facebookiin, joka tällä hetkellä on selkeästi suosituin verkstopalvelu, pääsee liittymään verkostoihin, käyttämään pikaviestipalvelua ja pelaamaan pelejä. Palvelu tarjoaa myös mahdollisuuden jakaa sisältöjä ja kommentoida niitä. Tällaiset monikäyttöiset ja interaktiiviset, kuitenkin persoonallisiksi muokattavissa olevat sivut ovat nuorten keskuudessa trendikkäitä ja toimiessaan niissä mukana nuorisotyön on mahdollista sekä profiloitua että olla nuorten rinnalla kulkemassa ja tavoitettavissa vain yhdellä klikkauksella. Tämä oli nähtävissä myös FSR -kyselyn vastauksissa, sillä selkeästi tunnetuin sosiaalisen median yhteisöpalvelu oli nimenomaan Facebook. Näin ollen voidaan olettaa nuorisotyön joko tavoittavan tai ainakin olevan saatavilla nimenomaan niillä foorumeilla, joilla nuoret eniten toimivat.

Läsnäolo verkstopalveluissa on useimmiten ratkaistu käyttämällä nuorisotyöntekijän henkilökohtaista tai työprofiilia. Etenkin henkilökohtaisen käyttäjäprofiilin käyttö luo tiettyjä ongelmia yksityisyyden suojaamisen kanssa, mutta usein sosiaalisessa mediassa toimimisella saavutettu hyöty koetaan niin merkittäväksi, että tämä kannattaa. Oleellista verkkotyössä ja saatavilla olemisessa ovat moniammatillisuuden ja verkostoitumisen huomioonottaminen. Sosiaalisessa mediassa tavoitetaan nuoria yli perinteisten alue-, aika- ja verkstorajojen, eikä näin laajaa työaluetta pysty kukaan hoitamaan yksin. Verkostoitumalla eri alojen nuorisotyöntekijöiden kanssa voidaan nuorille paremmin taata tuen ja avun löytymisen kaikkina vuorokauden aikoina. Verkostoitumista ja moniammatillista yhteistyötä olikin FSR -kyselyn perusteella jo jonkin verran tapahtunut.

Sosiaaliseen mediaan siirtyminen vaatii rohkeutta ja uusiin haasteisiin tarttumista, niin yksittäisen työntekijän kuin työorganisaationkin tasolla. Verkkotyö vaatii omat taloudelliset, tekniset ja työajalliset resurssinsa, joihin täytyy olla valmiita panostamaan, mikäli halutaan kulkea mukana siellä, missä nuoretkin ovat. Oman työn mainostaminen, sivustojen ja tekijöiden verkostoituminen sekä aktiivinen läsnäolo ovat niitä avaimia, jotka mahdollistavat nuorisotyön tavoitettavuuden.

6.4 Millaista on nuorisotyöntekijän verkkovastuu?

Verkossa on lähes rajaton määrä palveluja ja sisältöjä jokaisen saatavilla. Nuorisotyöntekijällä on oleellinen rooli kasvattajana ja aikuisena näyttää omalla esimerkillään miten verkkoa käytetään ja millaisia sisältöjä sieltä on hyödyllistä hakea. On mahdotonta tehdä tiukkaa rajanvetoa siinä, mikä on verkkotyötä tekeväälle nuorisotyönohjaajalle henkilökohtaista sosiaalisessa mediassa toimimista ja mikä työtä. Esimerkkinä voidaan mainita, että sosiaaliseen mediaan tuotettu blogiteksti voi auttaa sen lukijaa myös sellaisina aikoina, kun sen kirjoittanut työntekijä on vapaalla. Toisaalta vapaa-ajalla sosiaalisen median käyttämisen ja sen muutoksissa mukana pysymisen voidaan katsoa hyödyttävän verkkotyötä.

Käytännössä verkkotyötä tekevät nuorisotyöntekijät kokivat olevansa vastuullisia sekä nuorten medialukutaidosta että sisältöjen harkitusta valitsemisesta. Useassa vastauksessa kävi ilmi, että sosiaalisen median käyttöä on harjoiteltu tai siitä on keskusteltu nuorisotyön kohtaamistilanteissa. Nuorisotyöntekijät ovat myös ottaneet yhteyttä kouluun tai lasten vanhempiin, mikäli esimerkiksi kiusaamista sosiaalisessa mediassa on ollut havaittavissa.

Täytyy kuitenkin muistaa, ettei nuorisotyöntekijän verkkovastuu ulotu pelkästään nuoriin, vaan työntekijällä on vastuu myös itsestään ja omasta jaksamisestaan. Verkkotyö voi viedä suuren osan työtunneista ja toisaalta sosiaalisessa mediassa toimiminen vapaa-ajalla ei välttämättä tunnu vapaa-ajalta. Työyhteisöllä sekä työnantajalla onkin tässä merkittävä rooli sekä työssä jaksamisen että työn kehittämisen ja työntekijän kouluttamisen kannalta. Nuorisotyöntekijällä on oltava oikeus vapaa-aikaan ja työstä irtautumiseen. Aiemmin käsitellyt Allianssi ry:n sekä Suomen evankelis-luterilaisen kirkon julkaisemat verkkotyön ohjeet ovat tässä hyviä työkaluja. FSR -kyselyssä työssä jaksamisesta tai työn rajaamisesta vapaa-ajasta ei erikseen kysytty.

FSR -kyselyyn vastanneet nuorisotyöntekijät kantoivat verkkovastuutaan osallistumalla erilaisiin koulutuksiin ja toimimalla aktiivisesti verkossa. Tämän voidaan katsoa olevan oleellisen tärkeää, jotta pysytään mukana siinä, minne verkonkäytön trendit ja niiden mukana nuoret ovat menossa. Koulutuksissa on kuitenkin muistettava säilyttää käytännön näkökulma, sillä suuri osa kyselyyn vastanneista nuorisotyöntekijöistä kokee olevansa taidoiltaan ja tiedoiltaan hyvin alkuvaiheessa. Käytännön harjoitteet ja verkkotyön mahdollisuudet kiinnostivat useaa vastaajaa.

6.5 Huomisen haasteet ja mahdollisuudet

Sosiaalisen median luonteeseen kuuluu perustavanlaatuisena osana muutos. Erilaisia sovelluksia syntyy tiheään tahtiin, yhtälailla toisaalla vanhentuneita tai raskaita järjestelmiä hylätään paremmin toimivien tieltä. Kukin yksilö valitsee itse, mitä sovelluksia käyttää ja millä foorumeilla toimii, näin ollen sosiaalisen median laaja maailma näyttäytyy jokaiselle yksittäiselle käyttäjälle omanlaisenaan. Sosiaalisen median tulevaisuutta on näiden useiden muuttujien vuoksi lähes mahdoton-

ta ennustaa. Voidaan kuitenkin nähdä, että pyrkimys avoimuuteen ja vapaaseen käyttöön ovat yhä suuremmassa roolissa. Yhteisen tiedon käyttöä ja mahdollisuutta sen muodostamiseen voidaan pitää jokamiehenoikeutena. (Brauer & Venäläinen 2011, 47.)

Verkkonuorisotyön kenttä on sosiaalisen median sisällä hyvin kapea, jopa pirstaleinen. Toiminnan vanhaa perinnettä tai edes tiukkoja rajanvetoja ei ole, joten toiminnan kehittämiseksi on lähes rajattomat mahdollisuudet. Oleellista onkin hahmottaa, mikä on sellaista toimintaa, johon halutaan panostaa ja millaisten sovellusten parissa sitä on järkevää toteuttaa. Verkossa toimimisen ominaisuudet, kuten ajasta ja paikasta riippumattomuus sekä yhteisöllisyys ovat niitä peruskiviä, jonka varaan voidaan rakentaa laajasti tavoitettava ja tasapuolinen verkkonuorisotyön kenttä.

Olemassa olevien neuvontapalvelujen lisäksi nuorisotyön kentällä on tarvetta luoda sellaisia verkkoympäristöjä, joissa nuorten on mahdollista turvallisesti harjoitella yhdessä toimimisen ja medioiden käytön taitoja. Nuorille suunnatuissa palveluissa tulee ottaa huomioon, ettei toiminta ole ylhäältäpäin ohjautuvaa eivätkä nuoret ole verkoissa mukana vain työntekijän yleisönä. Jokaiselle avoimet tiedon ja median tuottamisen mahdollisuudet kasvattavat nuorta turvalliseen ja järkevään verkon käyttöön. Tällaisten ympäristöjen rakentaminen vaatii verkkotyötä tekevältä nuorisotyöntekijältä kuitenkin hyvää medioiden tuntemusta. Pelkkä tekemisen väline ei riitä, vaan nuorisotyön on tarjottava tekemisen mahdollisuuksia ja asiantuntevaa ohjausta. (Kiilakoski & Taiponen 2011, 81 – 85.)

7 POHDINTA

Tutkimukseni sosiaalisen median käytöstä oli merkittävä oppimisen kokemus. Sosiaalisen median luonne jatkuvasti muuttuvana maailmana toi haasteita tutkimuksen tekemiseen, sillä vain muutaman vuoden vanha lähdemateriaali saattoi olla auttamattomasti vanhentunutta. Toisaalta uusinta ja ajankohtaisinta materiaalia löytyi usein wikisivustoilta, joiden luotettavuutta tutkimuksen tekemisessä oli hankala arvioida. Olin näin ollen itsekkin juuri niiden kysymysten äärellä, joita opinnäytetyössäni pohdin. Koin kuitenkin löytäneeni hyvää ja monipuolista tietoa teoriapohjaan. Kirkon sisällä sosiaalisen median luomaan haasteeseen on tartuttu tutkimalla aihetta ja kouluttamalla työntekijöitä. Tätä kautta saatua tietoa on helposti saatavilla verkossa. Sosiaalinen media itsessään on paljon tutkittu ja analysoitu aihe, tämän vuoksi tietoa oli runsaasti tarjolla.

Future School Research -hankkeen kautta saadut kyselytulokset toivat tutkimukseen oman, käytännön näkökulmansa (LIITE 1). Kysymysten asetellut tutkimuksessa eivät olleet sellaisia, joita itse olisin käyttänyt, mutta tästä huolimatta materiaali oli hyvää ja antoi kosketuspintaa arjessa tehtävään verkkonuorisotyöhön. Valitsin käyttämäni kysymykset sen perusteella, missä määrin ne käsittelivät käytännön verkkotyölle oleellisia sovelluksia. On kuitenkin otettava huomioon, että kyselytutkimuksen otanta oli hyvin pieni eikä sen perusteella voida vetää yleispäteviä johtopäätöksiä. Sosiaalinen media näyttäytyy jokaiselle käyttäjälle omanlaisenaan ympäristönä ja kokemus käytön merkityksestä on vieläkin henkilökohtaisempi. Näin ollen käsiteltäessä tuntemuksia ei absoluuttista totuutta voida tutkimuksen keinoin saavuttaa.

Tutkimusaineiston perusteella voidaan kuitenkin väittää, että verkon voi ottaa haltuun vain itse yrittämällä, joskus erehtymälläkin. Käytännön harjoitteet, teke-

minen ja yhdessä ideointi ovat ne välineet, joilla verkosta voidaan tehdä toimiva työmuoto nuorisotyön käyttöön. Sosiaalinen media luo jatkuvasti muuttuessaan uusia sovelluksia ja toimintatapoja. Verkkotyö ja verkostoituminen ovat jatkuvassa muutoksen tilassa ja työntekijältä tämä vaatii muutoksen mukana elämistä ja työskentelytapojen tarkistamista. Tämän vuoksi sosiaalisen median saralla aihetta jatkotutkimuksiin varmasti löytyy. Tutkimus yksin ei kuitenkaan tällaisessa tapauksessa kannata, jos halutaan palvella työelämää. Tutkimuksen rinnalla kulkeva jatkuva koulutus on oleellista ja tärkeää.

FSR -kyselyssä täysin kartoittamatta jäänyt mutta käytännön verkkotyön kannalta merkittävä näkökulma on työroolin ja yksityiselämän erottaminen verkossa. Moni nuorisotyöntekijä toimii verkossa omalla henkilökohtaisella käyttäjäprofiilillaan ja tämä luo suuria haasteita vapaa-ajan verkonkäytölle. Tutkimusta erilaisista käytännöistä, työnantajan ohjeistuksista ja niiden seurauksista olisi mielenkiintoista ja erittäin hyödyllistä tehdä. Nuorisotyön kentällä verkkotyön käytännöt eivät vielä ole vakiintuneet ja siksi kaivattaisiinkin tutkimusta siitä, mitkä keinot ovat hyviä ja mistä tulisi luopua.

Tutkimusaineistosta löytynyt, mielestäni oleellisimmaksi noussut asia oli kesken-eräisyyden ja nöyryyden korostaminen. Muutos on merkittävä osa sosiaalisen median luonnetta ja se saa olla osa käyttäjän oppimisprosessia. Missään ei oleteta yksittäisen työntekijän hallitsevan koko sosiaalisen median kenttää, tai sellaisen edes olevan tavoiteltavaa. Tämä asenne on sellainen tekijä, joka rohkaisee tutki-
maan sosiaalisen median kenttää yhä uudelleen ja innostumaan uuden oppimises-
ta.

LÄHTEET

Aarreniemi-Jokipelto, P. 2010. Kohti yhteisöllisen ja henkilökohtaisen oppimisen tilaa sosiaalisen median välinein. Teoksessa P. Ihanainen, P. Kalli & K. Kiviniemi (toim.) Sosiaalinen media ja verkostoituminen. Ammatillisten opettajakorkeakoulujen yhteisjulkaisu. Helsinki: OKKA, 25-41.

Allianssi ry. 2010. Verkkotyön eettiset periaatteet. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.alli.fi/alli/nuorisoalan+kehittaminen/nuorille+suunnatun+verkkotyon+foorumi/verkkotyon+eettiset+periaatteet/>. Luettu: 4.5.2013

Brauer, S. & Venäläinen, V. 2011. Verkko saa kansalaisen äänen kuulumaan. Teoksessa T. Aaltonen-Ogbeide, P. Saastamoinen, H. Rainio & T. Vartiainen (toim.) Silmät auki sosiaaliseen mediaan. Helsinki: Eduskunta, 46-63.

Cederlöf, P. 2007. Nuorisotoimet rakennemuutoksen kynnyksellä. Selvitys kunnallisen nuorisotyön asemasta ja haasteista kunta- ja palvelurakenteen uudistuksessa, sekä Humanistisen ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyöstä. Jyväskylä: WSOY.

Future School Research Center. 2011. FSR –esite. PDF –dokumentti. Saatavissa: <http://futureschoolresearchfi.files.wordpress.com/2012/11/fsr-esite-210912.pdf>. Luettu: 1.6.2013

Haapala, A. 2012. Tulevaisuuskuvat nuorisotyössä. Teoksessa K. Komonen, L. Suurpää & M. Söderlund (toim.). Kehittyvä nuorisotyö. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 52-63.

Heikkinen, H. 2001. Toimintatutkimus – toiminnan ja ajattelun taitoa. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus. 170-185.

Hintsala, M. 2011. Chatissa sunnuntaina. Teoksessa M. Hintsala, E. Kähkönen & T. Pauha (toim.) Verkkoa kokemassa. Hengellisyys ja vuorovaikutus verkkoyhteisöissä. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu, 67-80.

Hintsala, M. & Ritokoski, S. 2011. Luottamuksen rakentuminen lasten ja nuorten verkkoyhteisöissä kirkon työssä. Teoksessa M. Hintsala, E. Kähkönen & T. Pauha (toim.) Verkkoa kokemassa. Hengellisyys ja vuorovaikutus verkkoyhteisöissä. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu, 99-112.

Huttunen, T. & Merikivi, J. 2011. Nuorten kohtaaminen verkossa. Teoksessa J. Merikivi, P. Timonen & L. Tuuttila (toim.) Sähköä ilmassa: näkökulmia verkkoperustaiseen nuorisotyöhön. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto: Nuorisotutkimusseura, 42-54.

Joensuu, M. 2011. Nuoret verkossa toimijoina. Teoksessa J. Merikivi, P. Timonen & L. Tuuttila (toim.) Sähköä ilmassa: näkökulmia verkkoperustaiseen nuorisotyöhön. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto: Nuorisotutkimusseura, 14-22.

Juvonen, T. 2009. Kontrollin ulottuvuuksia nuorten kanssa tehtävässä etsivässä työssä. Teoksessa S. Raitakari & E. Virokannas (toim.) Nuorisotyön ja sosiaalityön jaetut kentät. Puheenvuoroja asiantuntijuudesta, käytännöistä ja kohtaamisista. Jyväskylä: Gummerus, 155-180.

Järvinen, P. & Järvinen, A. 2011. Tutkimustyön metodeista. Tampere: Opinpajan kirja.

Kiilakoski, T. 2010. Huomioita sosiaalisesta mediasta ja nuorisotyöstä. PDF-dokumentti. Saatavissa:
http://www.nuorisokanuuna.fi/tiedostot/tomi_kiilakoski_080310.pdf. Luettu: 1.3.2013

Kiilakoski, T. & Taiponen, J. 2011. Osallisuus ja osallistuminen verkkoperustaisessa nuorisotyössä. Teoksessa J. Merikivi, P. Timonen & L. Tuuttila (toim.) Sähköä ilmassa: näkökulmia verkkoperustaiseen nuorisotyöhön. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto: Nuorisotutkimusseura, 75-89.

Kuikka, S. 2011. Verkossa tehtävä työ – suojelua, hyödyntämistä vai osallisuutta. Teoksessa J. Merikivi, P. Timonen & L. Tuuttila (toim.) Sähköä ilmassa: näkökulmia verkkoperustaiseen nuorisotyöhön. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto: Nuorisotutkimusseura, 36-39.

Leppänen, M. & Naatus, R. 2011. Netissä kirkon tunnelmaan. Teoksessa M. Hintsala, E. Kähkönen & T. Pauha (toim.) Verkkoa kokemassa. Hengellisyys ja vuorovaikutus verkkoyhteisöissä. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu, 39-52.

Lundvall, A. & Tuominen, S. 2011. Mediakasvatusta verkkoperustaisessa nuorisotyössä. Teoksessa J. Merikivi, P. Timonen & L. Tuuttila (toim.) Sähköä ilmassa: näkökulmia verkkoperustaiseen nuorisotyöhön. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto: Nuorisotutkimusseura, 96-105.

Nurmi, H. 2010. Onko virtuaalimaailmassa helpompi muuttua kuin tavallisessa? Teoksessa P. Ihanainen, P. Kalli & K. Kiviniemi (toim.) Sosiaalinen media ja verkostoituminen. Ammatillisten opettajakorkeakoulujen yhteisjulkaisu. Helsinki: OKKA, 11-24.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2012- Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2012–2015. WWW-dokumentti. Saatavissa: http://www.minedu.fi/OPM/Nuoriso/nuorisopolitiikka/Kehittamisohjelma_2012-2015/ Luettu.1.6.2013.

Paananen, T. 2011. Kuuleeko kirkko, mitä siitä sanotaan? Teoksessa M. Hintsala, E. Kähkönen & T. Pauha (toim.) Verkkoa kokemassa. Hengellisyys ja vuorovaikutus verkkoyhteisöissä. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu, 23-38.

Pahkinen, E. 2012. Kyselytutkimusten otantamenetelmät ja aineistoanalyysi. Jyväskylä: Jyväskylä University Library Publishing Unit.

Rusama, H. 2011. Rippikoulun opettajat sosiaalisen median kynnyksellä. Teoksessa M. Hintsala, E. Kähkönen & T. Pauha (toim.) Verkkoa kokemassa. Hengellisyys ja vuorovaikutus verkkoyhteisöissä. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu, 159-168.

Saarela-Kinnunen, M. & Eskola, J. 2001. Tapaus ja tutkimus = tapaustutkimus? Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus. 158-169.

Sanastokeskus TSK ry. 2010. Sosiaalisen median sanasto. PDF-tiedosto. Saatavissa: http://www.tsk.fi/tiedostot/pdf/Sosiaalisen_median_sanasto. Luettu: 28.2.2013.

Sinisalo-Juha, E. & Timonen, P. 2011. Verkkoperustaisen nuorisotyön määrittelyä ja teoriaa. Teoksessa J. Merikivi, P. Timonen & L. Tuuttila (toim.) Sähköä ilmassa: näkökulmia verkkoperustaiseen nuorisotyöhön. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto: Nuorisotutkimusseura, 23-35.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko. 2011. Sosiaalisen median suuntaviivat. Wikisivusto. Saatavissa: <http://some.kirkonsuuntaviivat.fi/>. Luettu: 5.5.2013

Suomen internetopas. 2013. Internet-sanasto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.internetopas.com/sanasto/>. Luettu: 1.9.2013.

Säntti, R. & Säntti, P. 2011. Tiedosta, määrittele ja hyödynnä. Teoksessa T. Aaltonen-Ogbeide, P. Saastamoinen, H. Rainio & T. Vartiainen (toim.) Silmät auki sosiaaliseen mediaan. Helsinki: Eduskunta, 14-45.

Tamminen, S., Lehmuskallio, A. & Johnson, M. 2011. Yksityisyyden haasteet sosiaalisessa mediassa. Teoksessa T. Aaltonen-Ogbeide, P. Saastamoinen, H. Rainio & T. Vartiainen (toim.) Silmät auki sosiaaliseen mediaan. Helsinki: Eduskunta, 228-243.

Tapscott, D. 2010. Syntynyt digiaikaan. Sosiaalisen median kasvatit. Jyväskylä: WSOY.

Tervo-Hiltula, P. 2011. Tulevaisuuden kuluttajat siirtyvät verkkoon. Teoksessa T. Aaltonen-Ogbeide, P. Saastamoinen, H. Rainio & T. Vartiainen (toim.) Silmät auki sosiaaliseen mediaan. Helsinki: Eduskunta, 214-225.

Uusitalo, N., Vehmas, S. & Kupiainen, R. 2011. Naamatusten verkossa. Lasten ja nuorten mediaympäristön muutos. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/65438/naamatusten_verkossa_2011.pdf?sequence=1. Luettu: 9.3.2013.

Valli, R. 2001. Kyselylomaketutkimus. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) Ikku-noita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus. 100-112.

Viestintävirasto. 2013. Tietoturvaopas. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.tietoturvaopas.fi>. Luettu: 8.3.2013.

FSR - KYSELY 23.4.2012

1. Sukupuoli

- Nainen
- Mies

2. Minkä ikäinen olet?

- 18-20
- 21-30
- 31-40
- 41-50
- 51-60
- yli 60

3. Missä työskentelet?

- kunnan palveluksessa
- seurakunnan palveluksessa

4. Miten kauan olet toiminut lapsi- ja nuorisotyön alalla?

- alle vuoden
- 1-5vuotta
- 6-10 vuotta
- 11-15 vuotta
- 16-20 vuotta
- yli 20 vuotta

5. Onko sinulla muodollinen pätevyys lapsi- ja nuorisotyön tehtävään?

- kyllä
- ei

6. Mitä tieto- ja viestintätekniikkaa on työkäytössäsi?

- kannettava tietokone + internet-yhteys
- matkapuhelin + internet-yhteys
- pöytätietokone+ internet-yhteys
- muu, mikä?

7. Millaisen yleisarvosanan antaisit itsellesi sosiaalisen median osaamisesta?

- heikko
- tyydyttävä
- hyvä
- kiitettävä

8. Mihin käytät sosiaalista mediaa ja verkkovuorovaikutusta työssäsi?

- etsivään nuorisotyöhön
- kasvatukselliseen ohjaukseen
- liikunnalliseen, kulttuuriseen, kansainväliseen ja monikulttuuriseen toimintaan
- monialaiseen yhteistyöhön
- osallistumiseen ja kuulemiseen
- tieto- ja neuvontapalveluihin
- toimintatiloista ja harrastusmahdollisuuksista tiedottamiseen
- työpajapalveluihin
- yhdistyksen tarjoamiin tukipalveluihin
- ympäristökasvatukseen
- muu, mikä?

9. Kuinka paljon käytät sosiaalista mediaa ja verkkovuorovaikutusta työssäsi?

- en lainkaan
- joka päivä 1-4h
- joka päivä 4-8h
- joka viikko 1-2 pv
- joka viikko 3-5 pv
- muu, mikä?

10. Valitse vaihtoehto, joka kuvaa parhaiten mainitun blogin tuntemustasi.

	en ole kuullut- kaan	olen kuullut tai nähty jonkun muun käyttävän	olen käyttänyt joskus	käytän usein	tunnen välineen erinomaisesti ja osaan hallinnoida sen ominaisuuksia minulle tarpeellisella tasolla
Blogger					
Edublogs					
LiveJournal					
Posterous					
Tumblr					
TypePad					
Vuodatus					
WordPress					

11. Kerro jokin oma kokemus blogin hyödyntämisestä työssäsi:

12. Valitse vaihtoehto, joka kuvaa parhaiten mainitun kuvapankin/materiaaliportaalin tuntemustasi.

	en ole kuullut- kaan	olen kuullut tai nähty jonkun muun käyttävän	olen käyttänyt joskus	käytän usein	tunnen välineen erinomaisesti ja osaan hallinnoida sen ominaisuuksia minulle tarpeellisella tasolla
Everystockphoto					
Flickr					
Google Books					
Openphoto					
Slideshare					
Vimeo					
YouTube					

13. Kerro jokin oma kokemus kuvapankin/materiaaliportaalin hyödyntämisestä työssäsi:

14. Valitse vaihtoehto, joka kuvaa parhaiten mainitun pikaviestimen tuntemustasi.

	en ole kuullut- kaan	olen kuullut tai nähty jonkun muun käyttävän	olen käyttänyt joskus	käytän usein	tunnen välineen erinomaisesti ja osaan hallinnoida sen ominaisuuksia minulle tarpeellisella tasolla
Facebook-chat					
IRC					
Messenger					
Skype					

15. Kerro jokin oma kokemus pikaviestimen hyödyntämisestä työssäsi:

16. Valitse vaihtoehto, joka kuvaa parhaiten mainitun yhteisöpalvelun tuntemustasi.

	en ole kuullutkaan	olen kuullut tai nähnyt jonkun muun käyttävän	olen käyttänyt joskus	käytän usein	tunnen välineen erinomaisesti ja osaan hallinnoida sen ominaisuuksia minulle tarpeellisella tasolla
Delicious					
Demi					
DeviantART					
Diaspora					
Facebook					
Foursquare					
Google+					
Habbo Hotel					
IRC-Galleria					
Last.fm					
LinkedIn					
Mikseri.net					
MySpace					
Second Life					
Suomi24					
Yammer					

17. Kerro jokin oma kokemus yhteisöpalvelun hyödyntämisestä työssäsi:

18. Valitse vaihtoehto, joka kuvaa parhaiten mainitun sovelluksen tuntemustasi.

	en ole kuullut- kaan	olen kuullut tai nähty jonkun muun käyttävän	olen käyttänyt joskus	käytän usein	tunnen välineen erinomaisesti ja osaan hallinnoida sen ominaisuuksia minulle tarpeellisella tasolla
Bloglines					
Blogilista					
Google Reader					
Google Search					
Netvibes					
Technorati					
TweetDeck					
Wolfram Alpha					

19. Kerro jokin oma kokemus metapalvelun/sovelluksen hyödyntämisestä työssäsi:

20. Valitse vaihtoehto, joka kuvaa parhaiten mainitun verkkoneuvotteluvälineen tuntemustasi.

	en ole kuullut- kaan	olen kuullut tai nähty jonkun muun käyttävän	olen käyttänyt joskus	käytän usein	tunnen välineen erinomaisesti ja osaan hallinnoida sen ominaisuuksia minulle tarpeellisella tasolla
Adobe Connect					
Google/Gmail					
iLinc					
WebEx					
Windows Live					

21. Kerro jokin oma kokemus verkkoneuvotteluvälineen hyödyntämisestä työssäsi:

22. Valitse vaihtoehto, joka kuvaa parhaiten mainitun wikin tuntemustasi.

	en ole kuullut- kaan	olen kuullut tai nähty jonkun muun käyttävän	olen käyttänyt joskus	käytän usein	tunnen välineen erinomaisesti ja osaan hallinnoida sen ominaisuuksia minulle tarpeellisella tasolla
Confluence					
MediaWiki					
PBWiki					
Purot.net					
Wetpaint					
Wikia					
Wikispaces					

23. Kerro jokin oma kokemus wikin hyödyntämisestä työssäsi:

24. Valitse vaihtoehto, joka kuvaa parhaiten mainitun välineen tuntemustasi.

	en ole kuullut- kaan	olen kuullut tai nähty jonkun muun käyttävän	olen käyttänyt joskus	käytän usein	tunnen välineen erinomaisesti ja osaan hallinnoida sen ominaisuuksia minulle tarpeellisella tasolla
Twitter					
Google Docs					
Dropbox					
Prezi					
Moodle					
Glogster					
Wikipedia					
Diigo					
Evernote					
Jing					
PowerPoint					
VoiceThread					
Animoto					
Camtasia					
Audacity					
TED Talks					

25. Kerro jokin oma kokemus verkko-oppimisvälineen (eLearning) hyödyntämisestä työssäsi:

26. Millainen on tietämyksesi lasten ja nuorten sosiaalisen median käytöstä ja verkkovuorovaikutuksesta?

- heikko
- tyydyttävä
- hyvä
- kiitettävä

27. Millaisen yleisarvosanan antaisit itsellesi mediakasvatuksen osaamisesta?

- heikko
- tyydyttävä
- hyvä
- kiitettävä

28. Mitä mediakasvatuksen aihealueita olet toteuttanut työssäsi?

- yhdessä tekemistä ja keskustelua medioista
- lapsen ja nuoren suojelemista harmillisilta ja liian hurjilta sisällöiltä
- turvallisen mediankäytön neuvontaa
- rajoja ja pelisääntöjä eri medioiden käyttöaikoihin sekä sisältöihin
- sopivien mediaesitysten ja –sisältöjen tarjoamista sopivina annoksina
- median haitallisten vaikutusten ennaltaehkäisyä ja positiivisten vaikutusten vahvistamista
- muu, mikä?

29. Kerro jokin oma mieleenpainuvvin kokemus aiheesta: Minä mediakasvattajana lapsi- ja nuorisotyössä

30. Oletko osallistunut työsi alakohtaisiin mediakasvatuksen ja verkkotyöskentelyn koulutuksiin? Millaisiin ja minkä laajuisiin?

31. Mistä verkkotyöskentelyvälineen hyödyntämisestä työssäsi koet tarvitsevasi lisäkoulutusta?

- blogit
- kuvapankit / materiaaliportaalit
- pikaviestimet
- yhteisöpalvelut
- metapalvelut ja muut sovellukset
- verkkoneuvotteluvälineet
- wikit
- muu, mikä?

32. Mistä mediakasvatuksen osa-alueen hyödyntämisestä työssäsi koet tarvitsevasi lisäkoulutusta?

- mediatuotanto
- median ilmaisutapojen ymmärtäminen
- oman mediasuhteenreflektointi
- mediakriittisyys, uskallus omaan ilmaisuun

33. Hankkeessa toteutettavan koulutuksen, joka tähtää ammattikasvattajien ja kouluttajien mediakasvatustaitojen ja verkkotyöskentelyn hyödyntämiseen moniammatillisena yhteistyönä, tulisi mielestäni sisältää seuraavaa:

34. Vapaa sana. Viestini tälle hankkeelle: